

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby

Šifry, znaky, výmysly

(Street art a graffiti)

bakalářská práce

Autor:	Nová Eliška
Studijní program:	B7507
Studijní obor:	Výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání
Vedoucí práce:	Sceranková Pavla, MgA. Ph.D.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Eliška Nová**
Osobní číslo: **P111593**
Studijní program: **UB7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obory: **Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání**
Výtvarná tvorba se zaměřením na vzdělávání
Název tématu: **Šifry, znaky, výmysly**
Zadávající katedra: **Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl: intermediální projekt Metoda: Vnímavost ke znakům, schopnost vidět svět jako věc k dešifrování, je jistě darem.? /Gilles Deleuze, Proust a znaky, Herrmann & synové Praha 1999, str. 37/ Téma je orientované na studium vnímání, na reflexi způsobů vidění světa. Z fyziognomického hlediska je naše vidění prediktivní a funguje napůl automaticky. Většina našich vizuálních vněmů je konstruována na základě předchozí zkušenosti, je iluzí, výmyslem. Zároveň žijeme v době masového využívání digitálních technologií, které vtahují uživatele do virtuálního prostoru; vytvářejí virtuální identity; nabízejí možnost žít své iluze. V jakém vztahu je iluzivní vlastnost vidění k iluzi virtuálních světů? Co vlastně vidíme? Jak vidění závisí na prostoru, ve kterém se pohybujeme? Zformulování vlastní otázky, bude individuálním úkolem diplomanta. Práce bude vyžadovat studium současného umění, filosofie a estetiky; v rámci stanoveného kontextu návrh řešení konkrétního tématu; výzkum a sběr podkladů; vypracování různých variant řešení formou skic a modelů; další průběžné studium teoretických podkladů; pravidelné konzultace rozpracovanosti /každé 2 až 3 týdny/; výběr finálního konceptu; realizace. Předpoklady: orientace v současném umění, schopnost reflexe vlastní tvůrčí práce, schopnost formulovat problém a tvořivým způsobem vypracovat a aplikovat metodu k jeho řešení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Seznam odborné literatury:

- **Roland Barthes, Světlá komora, Agite/Fra 2005, Gilles Deleuze, Proust a znaky, Herrmann & synové Praha 1999,**
- **Jonathana Crary, Modernizace vidění, in: Teorie vědy XIII(XXVI)2, 2004,**
- **Ladislav Kesner, Vizuální teorie, H&H 2005, Konrad Paul Liessmann, Filosofie moderního umění, VOTOBIA 2000/**

Vedoucí bakalářské práce:

MgA. Pavla Sceranková, Ph.D.

Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby

Datum zadání bakalářské práce: **27. listopadu 2012**

Termín odevzdání bakalářské práce: **26. června 2015**

L.S.

doc. PhDr. Pavel Vacek, Ph.D.
děkan

Mgr. art. Mária Hromadová, ArtD.
vedoucí katedry

V Hradci Králové dne 25. června 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne

Podpis autora

Poděkování

Děkuji MgA. Pavle Scerankové Ph.D za odborné vedení práce a nekonečnou trpělivost.

Anotace

NOVÁ Eliška. *Šifry, znaky, výmysly*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2015. 58 s. Bakalářská práce.

Teoretická část bakalářské práce pojednává o street artu a graffiti. Pozornost je zde věnována tomu, jakým způsobem je na toto umění nahlíženo. Je zde zkoumána otázka vandalismu spojeného s pouličním uměním pomocí dotazníků a průzkumu internetových článků a fór. Je zde řešena otázka zda se opravdu street art mění umístěním do galerie.

Pojednává se zde o popularizaci a komercializaci street artu. Jsou zde srovnány prostory galerie i veřejný prostor měst. Část práce je věnována využití street artu a graffiti.

Praktická část je věnována umění ve veřejném prostoru. Prostor je zde chápán jako jeden z aspektů výtvarného díla.

Klíčová slova: street art, graffiti, komercializace, institucionalizace

Annotation

NOVÁ Eliška. *Ciphers, signs, fictions*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2015. 58 s. Bachelor Degree Thesis.

The theoretical part deals with street art and graffiti. Attention is paid to the way how this art is viewed. Thesis studies the issue of the vandalism associated with street art using questionnaires and researches, online articles and forums . There is solved the question of the placement in galleries. Does institutionalization really change the nature of street art?

Popularization and commercialization of street art is another issue. Galleries and public spaces of cities are compared. Part of the work is devoted to the use of street art and graffiti for educational and commercial purposes.

The practical part is devoted to the art in public space . Space is understood here as one of the aspects of the artwork .

Key words: street art, graffiti, commercialisation, institutionalization

OBSAH

SEZNAM POJMŮ	9
ÚVOD	10
TEORETICKÁ ČÁST	14
1 ÚVOD DO GRAFFITI A STREET ARTU	14
2 POHLED ČESKÝCH ZÁKONŮ A ČESKÉ VEŘEJNOSTI	18
3 POPULARIZACE STREET ARTU A GRAFFITI.....	24
3.1 FESTIVALY.....	26
3.2 GALERIE.....	27
4 VYUŽITÍ STREET ARTU	30
4.1 STREET ART A UŽITÝ DESIGN.....	30
4.2 STREET ART JAKO VÝCHOVNÝ PROSTŘEDEK.....	32
4.3 ANGAŽOVANÉ UMĚNÍ.....	35
ZÁVĚR	36
PRAKTICKÁ ČÁST.....	38
5 ÚVOD PRAKTICKÉ ČÁSTI	38
5.1 INSPIRACE.....	38
5.2 MATERIÁLY	39
6 KRYCHLE	39
7 KOULE.....	40
8 VÁLEC	40
9 UMÍSTĚNÍ	41
ZDROJE	43
PŘÍLOHY.....	I

Seznam pojmů

Galerie – veřejnosti přístupná instituce, která se zabývá prezentací a ochranou výtvarného umění, pořádáním výstavy, workshopů, tvorbou sbírek, výzkumem, publikační činností apod.

Institucionalizované umění – umění, které je prezentováno v muzeích a galeriích

Malba – Dvourozměrné umělecké dílo, které je založeno na nanášení barev do barevných ploch.

Objekt – Trojrozměrné umělecké dílo.

Plastika - Trojrozměrné umělecké dílo.

Pomník – Trojrozměrné umělecké dílo, které je vytvořeno jako památka.

Pouliční umění – Umění, které je prezentováno bezprostředně na ulicích měst.

Socha – Trojrozměrné umělecké dílo, které často vychází z lidské postavy.

Stencil – šablona, šablonové graffiti.

Tag – Podpis writera, nápis, který je charakteristický svými tahy a dynamikou.

Tagování – Popisování veřejného prostoru tagy.

Umění ve veřejném prostoru – umění, které je umístováno do veřejného prostoru.

Veřejný prostor – veřejnosti přístupný prostor měst a obcí, který zahrnuje, parky, ulice, náměstí apod.

Writer – Člověk, který se věnuje graffiti, sprejer.

Úvod

V současnosti se setkáváme s projevy umění ve veřejném prostoru, které jsou společností přijímány bez problémů. Typickým příkladem jsou sochy ve veřejných parcích, instalace objektů v ulicích, na náměstích a podobně. Neodborná veřejnost nezkoumá úroveň uměleckých děl a přijímá tento druh umění jako snahu oživit prostor měst bez pohoršení. Avšak projekt *Vetřelci a volavky* posuzuje stav umění ve veřejném prostoru v Čechách jako nešťastný a bez konceptu.¹ Jednou z příčin je absence zákona, který ukládal věnovat 1 – 4 % finančních prostředků na výtvarné řešení staveb. Druhou příčinou je podle Pavla Karouse nedůvěra laické veřejnosti k plastikám a sochám, které mají spojené s nosiči ideologií. Největším problémem je však nezáměr a neangažovanost úřadů. Můžeme se setkat s umístěním uměleckých děl v prostorách města, které je prováděno lidmi bez odborné způsobilosti. Města nemají plány, které by upravovaly umění ve veřejném prostoru a tak se setkáváme se s vystavováním projektů nízké umělecké hodnoty. Tyto případy vznikají nejčastěji vystavováním plastik, které darovali městu sami umělci jako je tomu v Praze před Business centrem Sazky, kde je umístěna *Lavička neřesti*, kterou vytvořila Lea Vivot. Jiným příkladem může být památník Druhému odboji od Vladimíra Preclíka na Klárově, který je podle Pavla Karouse poplatný době čtyřicátých let minulého století, ale pro současné umění nemá žádný přínos. Světlou výjimkou jsou sdružení, která se zajímají o veřejný prostor a snaží se zvýšit kvalitu a úroveň umění ve veřejném prostoru. Jedním ze zdařilých projektů byla studentská soutěž o umístění plastiky do veřejného parku v Praze. Soutěž vyhrál *Oltář pro vrch Vítkov* od Pavlína Hlavsové.²

Jiným přístupem k umění ve veřejném prostoru je spolupráce měst a galerií přímo s autory, kteří veřejný prostor zkoumají. Na tomto základě vytvářejí projekty, které mají účel pozvednout úroveň umění ve veřejném prostoru. Takovým příkladem je práce galerie *Nod Roxy* a projekt Jiřího Černického, který vytvořil pomník obětem ruské mafie ve formě plastiky s motorem, která je zavěšena na lanech přímo nad ulicí. Nebo *Lampa* od Kryštofa Kintery, která je překroucena a nasvěcuje most nad ní.

¹ KAROUS, Pavel. Vizuální umění ve veřejném prostoru v "Reálném kapitalismu": Nová Věčnost? [online].2011 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.vetrelciavolavky.cz/texty/vizualni-umeni-ve-verejnem-prostoru-v-realnem-kapitalismu>

² Jiří Sozanský: 1984 - rok Orwella — Veřejný prostor hlavního města — *Oltář pro vrch Vítkov*. In: *Artmix* [televizní dokument]. ČT ART, 16. 11. 2014

K umění ve veřejném prostoru přistupují autoři různě, ale spojuje je názor na okolní prostor, který je nedílnou součástí celého jejich projekt

Obrázek 1 - L. Vivot, Lavička neřestí³, Obrázek 2 - V. Preclík, pomník Druhému odboji⁴

Obrázek 3- P. Hlavsová, Oltář⁵

Obrázek 4 - J. Černický, pomník obětem ruské mafie⁶,

Obrázek 5 - K. Kintera, Lampa⁷

³ KAROUS, Pavel. Vizualní umění ve veřejném prostoru v "Reálném kapitalismu": Nová Věčnost? [online].2011 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.vetrelciavolavky.cz/texty/vizualni-umeni-ve-verejnem-prostoru-v-realnem-kapitalismu>

⁴ Tamtéž.

⁵ Artmix. In: Česká Televize [online]. 2015 [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10123096165-artmix/214562229000009>

Mimo umělce, kteří tvoří legálně, se setkáváme s autory, kteří pracují anonymně a především tvoří nelegální umění. S nelegálním uměním se pojí často pojem street art a graffiti. Avšak za nelegální umění, můžeme považovat jen část projektů, které spadají pod tyto pojmy. S nelegálním i legálním street artem jsme konfrontováni každý den ve formě instalací, plastik a maleb. Street art je fenomén, který v současnosti vyvolává řadu otázek. Jedním z hlavních důvodů, proč je toto umění tak diskutabilní může být nevyhovující obsah nebo forma sdělení, způsob, kterým je umění prezentováno. Ze statistik vyplývá, že na odstranění nasprejovaných nápisů tzv. tagů na fasádách budov, vagónech vlaků a zdech podchodů jsou vynakládány velké částky peněz. Například Praha 11 ročně zaplatí miliony korun za odstranění graffiti.⁸ Jedním z českých autorů tvořících nelegálně je Epos 257 známý projektem 50m² veřejného prostoru nebo projektem Urban Shoot Painting.

Obrázek 6 - Epos 257, 50m² veřejného prostoru⁹

Street art může být pro některé lidi nerozlučitelnou šifrou, ale každý den nás konfrontuje se sdělením, kterému je třeba porozumět. Jde o různé formy a přístupy, kterými autoři reflektují aktuální dění ve společnosti, historii nebo jejich potřebu

⁶ Památník obětem ruské mafie visí v centru Prahy. In: *Taneční magazín* [online]. 2015 [cit. 2015-06-25].

Dostupné z: <http://www.tanečnímagazin.cz/2014/10/23/pamatnik-obetem-ruske-mafie-visi-v-centru-prahy/>

⁷ SKÁLOVÁ, Anna. Sochař: Po té, co zanikl čtyřprocentní zákon, to jde s uměním ve veřejném prostoru z kopce. In: *Pražský patriot* [online]. 2015 [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://www.prazskypatriot.cz/sochar-po-te-co-zanikl-ctyrprocentni-zakon-to-jde-s-architekturou-ve-verejnem-prostoru-z-kopce/>

⁸ HORÁK, Jan. Odstraňování graffiti stojí radnice miliony. In: *Praha11* [online]. 2010, 5.8.2010 10:14:57 [cit. 2015-06-16]. Dostupné z: <https://www.praha11.cz/cs/jizni-mesto-zije/praha-11-v-mediich/napsali-o-nas/odstranovani-graffiti-stoji-radnice-miliony-korun.html>

⁹ KAROUS, Pavel. Vizualní umění ve veřejném prostoru v "Reálném kapitalismu": Nová Věčnost? [online]. 2011 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.vetrelciavolavky.cz/texty/vizualni-umeni-ve-verejnem-prostoru-v-realnem-kapitalismu>

kreativně se projevit. Je tato složitost a neporozumění tomuto druhu umění důvodem proč lidé na street art reaguji negativně a odsuzují ho?

Tato bakalářská práce pojednává o street artu a graffiti. V první kapitole bakalářské práce je obsažen úvod do street artu. Postupně je zde vysvětlen pojem street art a graffiti, dva pojmy, které k sobě neodmyslitelně patří. Zároveň je tu stručně popsána jejich historie a vývoj, formy pouličního umění, se kterými se můžeme setkat a v neposlední řadě jsou zde zmíněni nejznámější čeští i zahraniční autoři a jejich vlivy na celou street artovou a graffiti scénu.

Druhá kapitola je věnována tomu, jak společnost street art a graffiti přijímá. Jakým způsobem je na toto umění nahlíženo laickou veřejností, jak jej hodnotí odborníci, jakým způsobem se jím zabývá státní legislativa České Republiky a jsou zde uvedeny i příklady ze světa. Jedná se o mikrosundu, která zkoumá otázku vandalismu spojeného s pouličním uměním pomocí dotazníků a průzkumu internetových článků a fór.

Ve třetí kapitole, se pojednává o popularizaci a komercializaci street artu, o tom, jak je pouliční umění přemísťováno z ulic do galerií a aukčních síní. Jak chápou street art galerie, jakými způsoby se přistupuje k dokumentaci a prezentaci děl. Řešena je zde otázka, zda můžeme stále mluvit o street artu, když jsou díla umístěna do výstavních síní. Jsou zde srovnány oba prostory galerie i ulice, kde se street art vyskytuje, jaké mají výhody, v čem jsou jedinečné a co je naopak jejich zápornou stránkou.

Nakonec je poslední kapitola věnována využití street artu a graffiti. Jak se dají využít, jak ze záporných stránek udělat kladné. O co se společnost ochuzuje, když street art odmítá.

Závěr teoretické části hovoří o jedné z podstatných částí street artu a tou je kontroverznost a schopnost neustále podněcovat diváky i autory k diskuzím a to bez ohledu na ilegálnost nebo legálnost, anonymitu nebo přiznané autorství. Je zde řešena otázka zda se opravdu street art mění umístěním do galerie.

Teoretická část

1 Úvod do graffiti a street artu

Graffiti označuje malbu sprejem nebo fixou ve veřejných prostorech. Je to folklór města, subkultura, která se projevuje jako nelegální nápisy na nejrůznějších místech. Postupem času se graffiti obohatilo o nové techniky a dnes je graffiti uváděno jako součást street artu.

Současné graffiti, jak jej známe, vzniká v New Yorku v šedesátých letech dvacátého století a bývá spojováno s příběhem pěšího poslíčka přezdívaného Taki.

Anglický pojem street art je do češtiny překládán jako umění ulice nebo pouliční umění.¹⁰

Street art je označení, které bylo poprvé použité v roce 1980.¹¹ Termín je používán pro všechny výtvarné projevy, které legálně nebo nelegálně využívají veřejné prostranství ve městech. Takovým prostorem jsou nejčastěji ulice, zdi domů nebo podchody, které jsou využívány k vystavování nebo je tento prostor přímou součástí díla, která dotváří kontext a dává dílu plný význam. Street art vychází a navazuje na graffiti a někdy bývá označován jako “neograffiti”.¹²

Za úplně prvotní projevy street artu v dějinách výtvarného umění lze považovat už pravěké jeskynní malby, kde člověk poprvé využívá veřejného prostoru k výtvarným projevům. Ovšem význam maleb a záměr člověka se zde odlišuje od záměrů, které mají autoři v současnosti, ale můžeme z toho usuzovat, že člověk měl k výtvarným projevům, které budou přístupné širšímu okruhu lidí, sklony už na samém začátku. V průběhu vývoje společnosti se objevuje umění na veřejných místech ve formě sgrafit a mozaiky, které provází výtvarné umění od starověku přes středověk do současnosti. Například veřejnosti přístupné kostely byly v období románského slohu a gotiky zdobeny malbami, které však měly didaktický záměr.

Street art jako svébytný umělecký druh vzniká z graffiti v sedmdesátých letech dvacátého století a dostává se do podvědomí za iniciativy newyorských uměleckých

¹⁰ Graffiti. Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 27. 5. 2015 v 08:19 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Graffiti#cite_ref-3

¹¹ MANCO, Tristan. Street logos. [New York, N.Y.: Thames, 2004], 128 p, s. 7. ISBN 05-002-8469-5.

¹² ŠTEFKOVÁ, Zuzana. Street art [online]. In: . [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.artlist.cz/klicova-slova/street-art-156/>

kolektivů působících v prostředí hudebních subkultur Brooklynu a Bronxu, které chtěly sblížit street art s uměním. Street art se stal uměním, jehož podstatou je snaha vymezit si prostor, ve kterém lze svobodně projevit svoje myšlenky a dávat podněty společnosti, aby nepřehlížela problémy. Tyto počiny jsou často chápány jako vandalské. Společnost a veřejnost se s nimi těžko smiřuje. Proto jsou umělci nuceni vystupovat anonymně pouze pod přezdívkami.¹³

S projevy street artu a graffiti se setkáváme každý den v různých formách. Nejčastější jsou malby za pomoci sprejů s tryskami, které vytváří charakteristickou stopu. Dalším médiem jsou fixy a zvýrazňovače, kterými se píše nápisy téměř na vše, co potkáme při procházce městem. K malování se používají i různé akrylové, latexové a gumoasfaltové barvy, které se nanášejí štětci o různých velikostech nebo malířskými válečky. Oblíbenou formou je také stencil graffiti, které je vytvářeno stříkáním barvy ve spreji přes šablony z papíru nebo plastové folie. Nesetkáváme se jen s dvojrozměrnými obrazy, ale součástí street artu jsou i 3D instalace, plastiky a sochy různých velikostí a z nejrůznějších materiálů jako je polystyren, dřevo, plast, kov, sádra a další.

Výběr materiálu není omezen a stejně je tomu i s umístěním, které je různorodé, stejně jako jsou různorodí autoři. Nejčastější výstavní plochou jsou zdi a střechy domů, podchody, mosty, parky nebo ulice samotné. Možné je umístění díla kdekoliv.¹⁴

Nejznámějším umělcem je bezpochyby britský streetartista Banksy. Jeho pravá totožnost není známa. Celosvětově známý je pro své šablonové graffiti. Jeho práce jsou součástí galerijních i soukromých sbírek a. Jeho tvorba je charakteristická satirickým obsahem, který reflektuje sociální a politickou scénu, technikou šablon, kterou proslavil.¹⁵ Dalším tvůrcem, který se proslavil šablonami a spolupracuje s galeriemi a muzei je pařížský Blek le Rat. Jeho tvobu lze spatřit nejen v Paříži ale i v Londýně nebo New Yorku. Shepard Fairey je Američan ze Severní Caroliny známý pro své plakáty s portrétem boxera Obra Andrého. Plakáty a samolepky s tímto motivem rozlepuje po celém světě. Především se proslavil plakátem Baracka Obamy s nápisem „HOPE“. Jeho práce je založená na opakování motivu, který nabývá na

¹³ Tamtéž.

¹⁴ Graffiti. Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 27. 5. 2015 v 08:19 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Graffiti#cite_ref-3

¹⁵ Banksy. Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 9 června 2015, 13:44. [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://en.wikipedia.org/wiki/Banksy>

významu a důležitosti právě opakováním a v různých kontextech na různých místech.¹⁶ Dalším velmi známým autorem, kterému byl Barrack Obama námětem pro jeden z jeho projektů je David Choe. Ten se mimo graffiti věnuje i grafickému designu, tvoří pro film i hudební průmysl. Neobvyklou tvorbou se proslavil angličan Paul Curtis, který tvoří pod pseudonymem Moose. Jeho graffiti vzniká čištěním špinavých povrchů. Střídáním čistých a špinavých ploch, tak vznikají zajímavé obrazy. Tato technika tvorby je nazývána „reverse graffiti“ a Paul Curtis je jednou z vůdčích osobností tohoto směru.¹⁷

Obrázek 7 - Banksy, No ball games,¹⁸

Obrázek 8 - Shepard Feiry¹⁹

Z českých umělců streetartové scény je jedním z nejznámějších Jan Kaláb, který také tvoří pod pseudonymy Splash, Point a Cakes. Tvoří 3D instalace, malby s 3D efektem na zdích domů. Mimo to se věnuje i grafice, je jednou z největších osobností českého graffiti a jedním z umělců, kteří se podílí na výstavách a projektech zaměřených na street art a jeho prezentaci v legální sféře.²⁰

Dalším ze známých autorů jsou umělci Pasta Oner nebo Epos 257, Mind a HRSMAN-BAY: AN 164, kteří například v projektu Art of Remark předvedli instalace spojené s uměním ve veřejném prostoru zejména s riziky, které tato tvorba přináší.²¹

¹⁶ Viz. film *Banksy: Exit Through the Gift Shop* [film]. Režie Banksy. USA a Velká Británie, 2010

¹⁷ LEW, Josh. Global graffiti: 8 powerful street artists. In: *MNN* [online]. 2015 [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://www.mnn.com/lifestyle/arts-culture/stories/global-graffiti-8-powerful-street-artists>

¹⁸ Banksy, No Ball Games, London. In: *Unurth* [online]. 2015 [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://www.unurth.com/Banksy-No-Ball-Games-London>

¹⁹ Shepard Fairey sentenced to probation, fine in Obama 'Hope' case. In: NG, David. *Los Angeles Times* [online]. 2015 [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://articles.latimes.com/2012/sep/08/entertainment/la-et-cm-shepard-fairey-20120908>

²⁰ OVERSTREET, Martina. In graffiti we trust. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2006, 230 s. ISBN 80-204-1325-1.

²¹ VOMÁČKA, Josef. České graffiti hraje v Berlíně Vabanque. In: Česká televize [online]. 2014 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/285325-ceske-graffiti-hraje-v-berline-vabanque/>

Epos 257 je jedním z autorů, kteří upřednostňují ilegální tvorbu pod pseudonymem. Sám svojí tvorbu považuje za více graffiti než street art. Na počátku jeho tvorby se věnoval graffiti, a ačkoliv v současnosti tvoří převážně instalace, je jeho práce naplněna stejným nezkrotným, provokativním a svérázným projevem, který podle Epose 257 Street art postrádá. Jeho výtvarná činnost byla vystavena paradoxu v roce 2010. Jako jeden z odpůrců komerční sféry street artu byl osloven, aby se zúčastnilo výstavy Expo v Šanghaji, a jak sám řekl v rozhovoru pro Českou pozici, hledal pro sebe cestu, za kterou by mohl stát. Situaci využil tak, že pro výstavu vytvořil Graffomat, což je automat na spreje, který se po výstavě přesunul do Prahy. Epos 257 upozornil na paradox, kdy stát má snahu potírat nelegální graffiti a street art a ve stejnou chvíli poskytne peníze na Graffomat, který umožní sprejerům zakoupení spreje kdykoliv ho budou potřebovat. Tento autor je znám především pro svou kritiku společnosti a české politické scény v období volby nového prezidenta nebo svým projektem o veřejném prostoru.²²

Obrázek 9 - Epos 257, Portrét²³

Samostatnou kategorií jsou skupiny, které se nazývají crew. Mezi nejznámější crew patří DSK, ABX, NNK, TCP atd. Jednotliví členové, kteří patří do nějaké skupiny, tvoří pod názvem skupiny, proto se setkáváme s velkými barevnými graffiti, které se skládají jen z několika písmen, často se jedná o zkratku názvu některé z crew nebo o celý její název, celá malba bývá pak doplněna tagem – podpisem autora

Jedním z takových autorů je také Tron neboli KEY, neboli 2ROCK, vlastním jménem Michal Škapa, který začínal jako writer a dnes se věnuje výtvarnému umění především grafice a grafickému designu, kde je vliv graffiti jasně patrný. Jedna z jeho

²² WAGNER, Radan. Epos 257: Umělec, který prodal zarámovanou loupež. In: Česká pozice [online]. 2014 [cit. 2015-06-16]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/epos-257-umelec-ktery-prodal-zaramovanou-loupez-f13-/recenze.aspx?c=A140406_103720_pozice_139702

²³ Tamtéž.

práci instalace s názvem TRON - Invisible Future Forever byla vytvořena pro výstavu Metropolis v rámci EXPO 2010 v Šanghaji.²⁴

Další velmi známou osobností české graffiti scény je Vladimír 518, vlastním jménem Vladimír Brož, který patří k průkopníkům graffiti v Čechách. V minulosti dokonce založil školu pro začínající writery v Praze na Ladronce. V současnosti se věnuje především hudbě a výtvarnému umění se věnuje spíše okrajově.²⁵

2 Pohled českých zákonů a české veřejnosti

Největším problémem street artu je jeho střet se zákonem. Vzhledem k tomu, že umělecká street artová díla jsou prezentována na veřejných místech, které obvykle nepatří autorům, dochází velmi často k rozporům mezi autorem a vlastníkem pozemku nebo budovy, kde se dílo nachází. V mnoha případech jsou malby na stěnách domů nežádoucí a ničí celý vzhled domů. V jiných případech jsou nežádoucí objekty instalované na stěny domů nebo na veřejná místa. Běžně se můžeme setkat s trestním oznámením na neznámou osobu, která posprejovala dům, nebo ho jinak znehodnotila svým výtvarným projevem a způsobila majiteli škodu.

Například v Hradci Králové jsou k vidění nasprejované obrazy, které vytvořil autor, který si říká Dankowiter. Můžeme potkat staříka s pistolí v ruce, kočku v mikině nebo postavu mladého muže prohlížejícího si malou holčičku. Podle člověka, který se graffiti zabývá, jde o originální a nápadité malby. Avšak veřejnost na ně reaguje velmi různě. Jedni jsou pohoršeni a označují vše za vandalismus a neúctu k majetku druhých, jiné lidi obrazy zaujaly a považují je za street art tedy za umělecké dílo. Nejvíce jsou pobouřeni majitelé domů a ploch, kde se šablonové graffiti objevilo, protože je teď čeká nákladné odstraňování.²⁶

Vyvstává zde otázka, jestli se opravdu jedná o vandalství nebo jednu z forem umění. Když se zamyslíme nad obsahem, tak dojdeme k závěru, že dílo nesděluje nic, co by pohoršovalo veřejnost, naopak autor prezentuje svou nespokojenost, poukazuje na současné dění ve společnosti a nutí diváka k zamyšlení. Spornější je to, jakou

²⁴ Michal Škapa aka TRON - Ode zdi ke zdi. In: *Phatbeatz* [online]. 2012 [cit. 2015-06-24]. Dostupné z: <http://www.phatbeatz.cz/michal-skapa-aka-tron-ode-zdi-ke-zdi?page=21>

²⁵ Vladimír 518. Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015 [cit. 2015-06-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Vladimir_518

²⁶ VÍTKOVÁ, Kateřina. V Hradci řadí zvláštní sprejer: jeho obrazy budí pozornost a nejen odpor. In: *IDnes* [online]. 2011 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-hradci-radi-zvlastni-sprejer-jeho-obrazy-budi-pozornost-a-nejen-odpor-1n7-/domaci.aspx?c=A110225_204016_hradec-zpravy_klu

formou své názory vyjádřil, pomaloval cizí majetek bez souhlasu vlastníka. Podobný případ se udál v Českém Krumlově, kde skupina umělců začala využívat opuštěné a nevyužité nástěnky, do kterých umístili svoje obrazy. Podle historika umění Radka Wohlmuta se jedná dokonce o unikát v oblasti street artu, který je velkým přínosem.²⁷

Dalším příkladem je případ z Novojičínka, kdy neznámý sprejer posprejoval kostel, automobil a podle zprávy téměř vše co mu přišlo do cesty. Svým jednáním způsobil škodu za 107 tisíc korun. Všichni jsou z počínání neznámého sprejera pobouřeni. Nikomu se „tagy“, jak se rychle provedeným nápisům říká, nelíbí.²⁸

Obrázek 10 - Dankowiter, šablonové graffiti v Hradci Králové²⁹,

Obrázek 11 - tagy z Novojičínka³⁰

Mezi výše zmíněnými případy je velký rozdíl. V prvním případě jde o street art o tvorbu, která s sebou nese hlubší význam a poselství, které by mělo být podnětem pro veřejnost. Prostředkem, jak obyčejné lidi zaujmout a upozornit na problémy společnosti. V posledním případě jde o jednu z disciplín graffiti, která má úplně odlišný význam. Jde zde o to napsat své jméno na co nejvíce věcí v co největším rozsahu, co se rozlohy města týče. Jde o jakousi značku, která ukazuje, kde všude člověk byl a kam všude se může dostat. Tím autor sděluje společnosti, že je tu s ní, téměř nic ho nemůže zastavit a město patří jemu.³¹

Oba tyto street artové počiny spojuje fakt, že jsou nezákonné. Ani jeden z autorů neměl povolení k malbě a použít cizí majetek ke své tvorbě. Adrenalin, tajný život,

²⁷ JH. Český street-art v dějinách: Ukradená galerie táhne Evropou. In: Česká televize [online]. 2011, 23. 10. 2011 18:15 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/140546-cesky-street-art-v-dejinach-ukradena-galerie-tahne-evropou/>

²⁸ BAĎ, Jh. OBRAZEM: Sprejeři pomalovali ves, nejvíce řádili na budově kostela. In: IDnes [online]. 2010 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://ostrava.idnes.cz/obrazem-sprejeri-pomalovali-ves-nejvice-radili-na-budove-kostela-pyf/-ostrava-zpravy.aspx?c=A100927_150939_ostrava-zpravy_jab

²⁹ VÍTKOVÁ, Kateřina. V Hradci řadí zvláštní sprejer: jeho obrazy budí pozornost a nejen odpor. In: IDnes[online]. 2011 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-hradci-radi-zvlastni-sprejer-jeho-obrazy-budi-pozornost-a-nejen-odpor-1n7-/domaci.aspx?c=A110225_204016_hradec-zpravy_klu

³⁰ BAĎ, Jh. OBRAZEM: Sprejeři pomalovali ves, nejvíce řádili na budově kostela. In: IDnes [online]. 2010 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://ostrava.idnes.cz/obrazem-sprejeri-pomalovali-ves-nejvice-radili-na-budove-kostela-pyf/-ostrava-zpravy.aspx?c=A100927_150939_ostrava-zpravy_jab

³¹ Viz. kniha OVERSTREET, Martina. In graffiti we trust. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2006, 230 s. ISBN 80-204-1325-1.

který umělec vede, obdiv a také nepochopení, to vše je součástí street artu a graffiti, to činí tento směr tak originálním. Využití veřejného prostoru jako média k bezprostřednímu vyjádření svých myšlenek je součástí postoje autorů. Tímto přístupem je možné předat sdělení veřejnosti přímo bez zkreslení, navzdory případnému ničení majetku.

V Čechách se graffiti poprvé objevilo v 80. letech dvacátého století. Od té doby prošlo velkým vývojem nejen samotné umění, ale také zákony, které začaly brát na činnosti sprejerů ohled. Na začátku v České Republice nebyly žádné zákony ani vyhlášky, a tak byli sprejeři téměř nedotknutelní. Nikdo nevěděl, jaký trest nebo postih by měl být uložen lidem, kteří sprejovali a byli přistiženi. Postupem času se vše změnilo a dnes máme zákony, které vše upravují. Od 1. července 2001 je tvorba graffiti považována za trestný čin. Do té doby bylo kvalifikováno pouze jako přestupek.

V ústavě České Republiky je zanesen zákon o trestných činech proti majetku. Trestní zákon č. 140/1961 Sb. § 257b říká:³²

(1) Kdo poškodí cizí věc tím, že ji postříká, pomaluje či popíše barvou nebo jinou látkou, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 značnou škodu nebo spáchá-li takový čin opětovně nebo spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny nebo spáchá-li takový čin na věci, která požívá ochrany podle zvláštních předpisů.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu.

Jediným sprejerem, který byl v České Republice odsouzen k trestu a skončil ve vězení kvůli graffiti, byl v roce 2008 Tomáš Pastrňák z Ostravy. Sprejeři jinak obvykle dostávají podmíněčný trest nebo musí podstoupit obecně prospěšné práce.³³

Ve zkratce hrozí sprejerům buď trest dvou až osmi let ve vězení, nebo peněžitá pokuta. Avšak zde vyvstává otázka, není-li zákon kontraproduktivní. V rozhovoru s pražským writerem neboli sprejerem Vladimírem se můžeme dočíst, že podle něj je

³² Trestní zákon č. 140/1961 Sb.: paragraf 257b. 1961 Sb. 1961 [cit. 2015-06-24]. Dostupné z: <http://zakony.kurzy.cz/140-1961-trestni-zakon/paragraf-257b/>

³³ JIŘIČKA, Jan. Města dávají sprejerům volné plochy, nelegálního graffiti ale příliš neubývá. In: IDnes [online]. 2010 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/mesta-davaji-sprejerum-volne-plochy-nelegalniho-graffiti-ale-prilis-neubyva-1sj-/domaci.aspx?c=A101031_123427_krimi_jj

graffiti jen nepochopeno. Není to o tom pomalovat za každou cenu kde co, ale a obohatit prázdnou plochu. Graffiti nejsou jen nesmyslné linie a tvary na zdech, ale je to promyšlená kompozice tvarů a barev, která tvoří jedinečný celek. Zákon, který upravuje sprejersství, však může mít negativní následky a to takové, že se zvýší počet posprejovaných míst a co je nejhorší sprejování nebude o tom, udělat kvalitní nápis, ale o tom udělat co nejvíce nápisů a na jejich kvalitě nebude záležet. Protože pro některé z autorů je adrenalinový prožitek důležitý a o to méně jsou motivováni tvorbou samotnou. Proto se může stát, že opadne činnost lidí, kteří mají zájem o současná témata a chtějí tvořit kvalitní a hodnotná díla. Podle Vladimíra zpřísnění zákonů povede k úpadku českého graffiti, které má podle něj slušnou úroveň. Zároveň dodává, že rozumná debata o sprejersství by přinesla mnohem víc pozitivních závěrů než potlačování tvrdým zákonem. Z výše zmíněného vyplývá, že problém graffiti spočívá v různorodosti úrovní projevů. Je nutné vést debatu o každém z projevů, hodnotit je a přemýšlet nad tím, jaký mají estetický přínos. A na druhou stranu do jaké míry mohou způsobit hmotnou újmu někomu, kdo o takové umění nestojí.³⁴

Je velmi složité určit hranice mezi uměním a vandalismem. Jedním z řešení těchto sporů jsou legální plochy, které města sprejerům dávají k dispozici.

Legální graffiti spouště sprejerů nabízí možnost projevit své výtvarné nadání beztrestně. Což se již mnohokrát projevilo jako cenná zkušenost pro obě strany. V České Republice bylo zbudováno několik legálních ploch v každém kraji. Mnoho z nich je přístupných kdykoliv a najdou se i takové plochy, které můžete legálně pomalovat jen v období street art a graffiti festivalů. Například v Chrudimi byla zřízena legální plocha ke sprejování uprostřed města. K dispozici jsou sprejerům dvě zdi v blízkosti centra města a v období festivalu Radical Jam bylo povoleno sprejovat na jedné z vlakových zastávek.³⁵

Nejvíce legálních ploch nalezneme v Praze, ty nejnovější vznikly v září roku 2013 v Praze 4. Města při poskytování legálních ploch doufají, že když udělají vstřícný krok, budou ohleduplnější i umělci, kteří nebudou sprejovat na domy obyvatel, ale budou využívat ploch, které jim město nabízí.³⁶ Bohužel i přes velký počet legálních

³⁴ IDNES.CZ, IPD., Společnost není schopna graffiti dešifrovat, miní sprejer. In: IDnes [online]. 2001 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/spolecnost-neni-schopna-graffiti-desifrovat-mini-sprejer-p33-/domaci.aspx?c=A010418_160803_praha_lin

³⁵ Sídliště. In: Ustaf [online]. 2014 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://www.ustaf.cz/radical/?page_id=484

³⁶ DUDEK, Martin. Radnice podporuje legální graffiti. In: Naše Praha 4 [online]. 2013, 9.9.2013 9:28 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.nasepraha4.cz/zpravy-5/radnice-podporuje-legalni-graffiti>

ploch nelegálního graffiti neubývá. Sprejeři sice „legály“, jak se legálním plochám slangově říká, navštěvují. Avšak ilegalita a adrenalin, které jsou s graffiti spojeny, lákají mnoho lidí zejména mladšího věku. O čemž vypovídá analýza, která byla vypracována pro Prahu 6. Závěrem analýzy je, že nejčastěji sprejují mladí lidé ve věku 17 let. Ortodoxní writeři proto stále tvoří na zakázaných místech, která jsou pro ně atraktivnější.³⁷

Nacházejí se však i autoři, kteří legálních ploch využívají a jsou s nimi spokojeni. Nejde jim o adrenalinový zážitek, ale o to dokázat kvalitu své práce tím, že vytvoří kvalitní dílo. Rokycanský sprejer Jiří Potůček při otevření nové legální plochy řekl: „Je to tady lepší, než chodit po městě a malovat někomu na dům nebo na garáž.“³⁸

V Evropě se pohled na graffiti a street art nerůzní. Většina zemí přistupuje právně k těmto projevům jako k vandalismu, ale zatím, co v České Republice zákon upravuje tresty za nezákonné malování, například ve Velké Británii je od roku 2003 zákon The Anti-Social Behaviour Act, který zakazuje prodej barev ve spreji dětem mladším 16 let. V průběhu schvalování tohoto zákona 123 členů horní sněmovny dokonce podepsalo prohlášení, že graffiti není umění, ale zločin.

Ve Spojených Státech Amerických byl pokus o zákaz prodeje sprejů a popisovačů mladším 16 let v New York City v roce 1995. Dalším pokusem jak učinit graffiti přítrž bylo roku 2006 možnost trestně stíhat jakoukoliv osobu mladší 21 let. V jiných státech USA například ve Philadelphii se setkáváme s projektem, který využil graffiti v boji proti pouličním gangům. Stěny města byly writery vymalovány na objednávku a malby do dnes chrání městská vyhláška.

V Austrálii, podobně jako u nás, bojují proti nelegálnímu graffiti pomocí legálních ploch, které by měli dát příležitost umělcům se svobodně projevit beze strachu z pokuty nebo zatčení a vandaly odradit. V některých oblastech se ale setkáme se zákazem prodeje sprejů mladistvým nebo se skupinami, které mají za úkol graffiti odstraňovat. Jsou zde ale i příklady úplně opačného přístupu. Například v Melbourne

³⁷ Antisprejerový program pokračuje ukázkou odstranění graffiti. In: ÚMČ Praha 6 [online]. 2002 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.praha6.cz/aktuality/antisprejerovy-program-pokracuje-ukazkou-odstraneni-graffiti-2002-06-21.html?&q>

³⁸ ŠAŠKOVÁ, Jaroslava. Z legální stěny v Rokycanech jsou sprejeři nadšení, je prý lepší než zdi domů Zdroj: http://plzen.idnes.cz/z-legalni-steny-v-rokycanech-jsou-sprejeri-nadseni-je-pry-lepsi-nez-zdi-domu-17t-/plzen-zpravy.aspx?c=A110308_162314_plzen-zpravy_alt. In: IDnes [online]. MAFRA, a. s., 2002 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://plzen.idnes.cz/z-legalni-steny-v-rokycanech-jsou-sprejeri-nadseni-je-pry-lepsi-nez-zdi-domu-17t-/plzen-zpravy.aspx?c=A110308_162314_plzen-zpravy_alt

a Victorii, kde na street art a graffiti nahlížejí jako na umění a součást kulturního dědictví.

V Asii se graffiti objevuje velmi zřídka, a proto tamější země legislativu zvláště upravenou většinou nemají. Příkladem je Čína, kde se za nelegální malování platí pokuta a autor malby musí stěnu vyčistit. Tamější úřady se graffiti příliš nezabývají. Naopak v arabských a východoasijských zemích mohou být sankce velmi vysoké. Nejznámější případ je ze Singapur, kde byl v roce 1993 odsouzen Machael P. Fay ke čtyřem rokům ve vězení, pokutě 3 500 singapurských dolarů a šesti ranám bičem, ze kterých nakonec po usnesení soudu obdržel 4.

Je zcela jasné, že graffiti a street art má své odpůrce i své přívržence všude po světě. Státy se s touto problematikou snaží vypořádat různým způsobem, avšak přes všechno úsilí těch, kteří se graffiti snaží z ulic odstranit, popularita tohoto umění stále stoupá.³⁹

Z průzkumu článků v mediích se může zdát, že většina lidí v České Republice ke street artu a graffiti zaujímá spíše záporný postoj a vnímají ho jako vandalismus. Avšak podle dostupných průzkumů na základě dotazníků, které provedla bc. Petra Chmelová v roce 2009⁴⁰ a Kateřina Sechovcová v roce 2014⁴¹, můžeme usoudit, že česká společnost a zejména mladí lidé street art i graffiti přijímají většinou kladně nebo zaujímají neutrální postoj. Tento závěr vyplývá i z dotazníku, který jsem vytvořila já a na který odpovědělo celkem 138 lidí (viz. příloha č. 1). Většina dotazovaných se o street art a graffiti zajímá, dokonce ho považuje za umění a navštívila výstavy s ním spjaté. Nejčastěji se lidé setkávají se street artem ve městech a to zejména v podchodech, průjezdech na zdech domů a na mostech. Lidé tedy přicházejí do styku s různými úrovněmi uměleckého zpracování street artu. Nejčastěji si pojem street art a graffiti spojují s množstvím barev a zajímavými tvary, s malbou sprejem, s projevem umění ve veřejném prostoru. Přesto, že je jejich přístup spíše kladný hovoří tak pouze o určitých disciplínách graffiti a street artu a o určité umělecké úrovni. Většina respondentů odsuzuje neprofesionální a nevhledné tagování. Vnímá tuto disciplínu jako čmárání klikyháků, které nemají žádný smysl

³⁹ Světový přehled trestní odpovědnosti za graffiti. In: Informační centrum pro mládež Šumperk [online]. 2014 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.icm-sumperk.cz/clanek/svetovy-prehled-trestni-odpovednosti-za-graffiti>

⁴⁰ Petra Chmelová, B. – Vnímání občanů s graffiti (výsledky průzkumu), 2009. Dostupné online na <http://vnimani-obcanu-s-graffiti.vyplnto.cz>.

⁴¹ Sechovcová, K. – Graffiti a street art (výsledky průzkumu), 2014. Dostupné online na <http://graffiti-a-street-art.vyplnto.cz>.

nebo hlubší poselství. Za záměr tagování považují nesmyslné značkování veřejného prostoru. Někteří mají tuto činnost spojenou s neprofesionálním a neuměleckým sprejováním po zdech pubertálními jedinci. Tagování je tedy součást pouličního umění, která je odmítána naprostou většinou laické veřejnosti. S opačným přístupem se však setkáváme, pokud graffiti nacházíme ve formě velkých a barevných nápisů. V tomto případě můžeme hovořit o kladném pohledu. Většina tázaných odpověděla, že se jim zamlouvá zpestření šedivých fasád budov. Mnohem kladněji přijímají podchody a průjezdy, které jsou barevně vymalované než ty, které jsou tmavé a šedivé.

3 Popularizace street artu a graffiti

Street art a graffiti prošlo dlouhým vývojem od svého začátku a v současnosti se stalo velmi populárním. A právě popularita s sebou přinesla i zájem o toto nelegální umění a využití jeho atraktivity.

Jeden ze způsobů využití pouličního umění je ve sféře reklamy a obchodu. V poslední době je street art často využíván k propagaci a reklamě. Můžeme se s ním setkat v televizní reklamě automobilové společnosti Hyundai⁴² nebo v reklamní kampani pojišťovny Aegon. Ta využila veřejný prostor města a nechala rohy ulic vymalovat motivy, kterými se snaží zaujmout mladé lidi a posílit svou image.⁴³

Obrázek 12 - reklamní kampaň pojišťovny Aegon⁴⁴

Dalším příkladem jsou reklamní kampaně od Sheparda Faireyho, zejména propagační kampaň pro Baracka Obamu. Shepard Fairey spojení umění a byznysu

⁴² Hyundai Motor Europe: Hyundai New Generation i20: TV Commercial 'Open your Eyes to Inspiration' [video]. 2015

⁴³ KRUPKA, Jaroslav. Street-artová kampaň Aegonu zaplní příběhem rohy ulic. Hospodářské noviny IHNED[online]. 2014 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://mam.ihned.cz/c1-62137980-street-artova-kampan-aegonu-zaplni-pribehem-rohy-ulic>

⁴⁴ Tamtéž.

chápe jako příležitost oslovit lidi a na otázku, zda tímto komerčním počínáním nepopírá základní ideály street artu, odpovídá, že není možné umělce izolovat a nakázat mu tvořit umění.⁴⁵ Velké firmy s velkým kapitálem jsou schopné si veřejný prostor pronajmout a využít street art ke svým obchodním záměrům.

Jiným příkladem je inspirace street artem a přenesení technik využívaných v tomto směru do sféry užitého designu. Společnost Škoda představila nový vůz Fabia Street Car, na kterém portugalský designer Armando Gomes využil design a techniky vycházející z graffiti.⁴⁶

Obrázek 13 - Škoda Fabia Street Car⁴⁷

Část umělců, kteří ve veřejném prostoru tvoří, na tuto skutečnost reagují spíše pozitivně. Podle nich velké korporace využitím street artu pro své produkty a reklamu toto umění popularizují a umožňují na něj nahlížet i z jiného úhlu pohledu a to pozitivně. Ukazují ho z jiné stránky, ne jen jako ilegální činnost, ale jako kreativní přístup k propagaci, reklamě a užitému designu. Naopak jiní reagují negativně a mluví o vykrádání pravé podstaty tohoto umění a o to více obav projevují o pravou identitu a podstatu tohoto umění. Podle nich je jeho podstatou anonymita, nelegální činnost a svoboda projevu. V tu chvíli kdy se tyto aspekty vytratí, může street art a graffiti podle nich ztratit svůj smysl, svébytnost. Ale i přesto jsou umělci chápaví a dodávají, že respektují situaci kolegů, kteří si tímto výtvarným uměním vydělávají na živobytí.⁴⁸

⁴⁵ HRDINOVÁ, Radka. Nedokážu se zastavit, říká autor Obamova plakátu a umělec Fairey. Hospodářské noviny IHNEDE [online]. 2014, 6. 12. 2014 01:48 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-63215440-shepard-fairey-rozhovor>

⁴⁶ MAŽ, Škoda ukázala fabii s graffiti nástřikem, vznikne pouze jedna. Novinky.cz [online]. 2015 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/auto/359126-skoda-ukazala-fabii-s-graffiti-nastrikem-vznikne-pouze-jedna.html>

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ Speaking with Brooklyn-Based Artist N Carlos J. Streetartnyc [online]. 2015 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://streetartnyc.org/?s=street+art+and+galleries>

Popularizace street artu a graffiti v určitých směrech prospívá. Presentuje neodborné veřejnosti street art a graffiti, jako kreativní směr vizuální komunikace. Avšak populární jsou v tomto směru pouze techniky, které street art a graffiti využívá. Má takováto tvorba ve veřejném prostoru, stejnou hodnotu jako nelegální tvorba, když jsou ulice měst kontrolovány a ovládány komerční sférou, která nám tímto způsobem podsouvá své hodnoty?

3.1 Festivaly

Pokud budeme studovat street art jako součást veřejného prostoru, bude pro nás užitečné zabývat se jím v kontextu festivalů

Jedním z nejvýznamnějších festivalů je See No Evil, který se uskutečnil ve Velké Británii v letech 2011 v Bristolu, kde byla jedna celá ulice přeměněna na galerii pod širým nebem. Jedním z podnětů pro vznik festivalu bylo přeměnit staré šedivé zástavby ve městě pomocí moderního umění v něco zábavného, hravého a inspirativního. Byly zde reprezentovány nejrůznější techniky, které se dají v pouliční tvorbě využít, především malba. Zájem o tuto událost byl neuvěřitelně velký. Názory autorů na přínos tohoto festivalu streetartové scéně se různí, ale všichni se shodují v tom, že tato akce byla přínosná jak pro autory, tak pro veřejnost. Vedení města Bristolu bylo festivalem nadšené a ohlasy veřejnosti s sebou nesly samá positiva, proto jsou projekty vytvořené v rámci tohoto festivalu zachovány do dnes jako inspirace pro občany města a nejen pro ně. Vedení města také prohlásilo, že malby v ulicích působí pozitivně na děti a mladé lidi a pomáhají jim utvářet si estetické hodnoty. V neposlední řadě jsou malby velkým turistickým lákadlem, které do Bristolu přitahují mnoho lidí a pomáhá tak městskému rozvoji. (Who`s Lenny?)⁴⁹

V České republice proběhl v roce 2008 festival Names, na který byli pozváni autoři z Čech i ze zahraničí a měl dvě fáze. První byla přeměna města ve svébytnou galerii a druhá proběhla v galerii Třafačka, kde se konaly diskuse a přednášky na téma graffiti, street art a současné umění. Součástí festivalu byly i tematické procházky po Praze a soutěže. Dalším festivalem, který se koná každoročně v Praze už od roku 2008, je festival Street For Art. Poslední ročník, který se uskutečnil v září 2014 stejně

⁴⁹ Viz. film Who is Lenny? [dokumentární film]. Hurricane Media. Velká Británie, 2011

jako předešlé ročníky, měl za cíl hledat a zmapovat městskou kulturu v okrajových částech Prahy a své místo vedle divadla, architektury a podobně našel i street art.⁵⁰

3.2 Galerie

Popularita street artu a graffiti stále stoupá. A právě popularita s sebou přinesla i zájem toto nelegální umění vlastnit. Nespoutanost, barvy a svéráznost vzniku tohoto uměleckého směru je tím přitažlivým prvkem, pro který je toto umění oblíbené. Někteří umělci prodávají svá díla v aukčních síních, kde za ně jsou lidé ochotni zaplatit vysoké částky peněz. Příkladem jednoho z nejdražších děl je Banksyho obraz dvou líbajících se policistů, který byl prodán v přepočtu za 14 375 000 korun. Na internetu lze nalézt také online obchody. Například internetový obchod www.graffitistreet.com, nabízí díla různých tvůrců a ceny se pohybují v přepočtu od 3 tisíc až po téměř 224 tisíc korun.⁵¹ A zájem stoupá i u odborné výtvarné veřejnosti, která je umění ulice stále více otevřená.⁵²

V galeriích se stále častěji objevují výstavy se street artovou tematikou. Umělci, kteří vzešli z graffiti v začátcích své tvorby, odmítali tvořit pro galerie. Věnovali se výhradně tvorbě ve veřejném prostoru pod pseudonymy. Většina z nich mluví o tom, že tento způsob tvorby jim poskytoval adrenalin, svobodu, nezkrotnost, možnost projevit svůj názor. Netvořili pro peníze nebo popularitu, ale pro radost z tvorby.⁵³

Snaha o zachycení graffiti scény se ukázala už v roce 1973, kdy byla v New Yorkské galerii Razor uspořádána výstava s graffiti tematikou. V roce 1978 se uskutečnila výstava pod širým nebem s názvem *Detectiv Show*. Ale projektem, který podnítl výstavy street artu a graffiti v celosvětovém měřítku byla výstava *Times Square Show* v roce 1980. V České republice se takové výstavy začali objevovat až později. Jednou z prvních graffiti výstav byl projekt *Infiltrace 04*, který se představil v oblastní galerii v Liberci v roce 2004. Institucí, které se začali zajímat o tento fenomén, začalo přibývat. V Praze v areálu *Trafačka* vznikla roku 2007 *Trafo Gallery*,

⁵⁰ RADIO WAVE, ČRO. *Pasta Point o New Yorku a festivalu Names*. In: Český rozhlas [online]. 2008 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radiowave/pastapoint/_zprava/460675

⁵¹ *GraffitiStreet: Buy Urban Art Online*. *GraffitiStreet* [online]. 2015 [cit. 2015-06-24]. Dostupné z: <http://www.graffitistreet.com/store/?orderby=price-desc>

⁵² LENÍČEK, Jakub. *Street art a graffiti festival Names v Praze*. In: Český rozhlas [online]. 2008 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/kultura/vytvarne/_zprava/481585

⁵³ Viz. kniha *OVERSTREET*, Martina. In *graffiti we trust*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2006, 230 s. ISBN 80-204-1325-1

kde bylo možné za osm let jejího provozu navštívit mnoho výstav se streetartovou tematikou. Této tematice se v současnosti také věnuje soukromá pražská galerie Chemistry Gallery, která v rámci projektu Chemistry zone seznamuje veřejnost se street artem prostřednictvím nejpřirozenějšího způsobu a to prezentací přímo před očima diváků. Zve umělce z Čech i ze zahraničí, kteří ukazují svou práci na různých kulturních akcích a umělecká díla, která tak vznikají, jsou následně využita k charitativním dražbám nebo jsou darována obecně prospěšným institucím. Součástí jsou i workshopy, kde mají lidé možnost se zapojit přímo do procesu street artové tvorby. Zatím největší výstavou, která se udála v Čechách, byla výstava Městem posedlí v Galerii hlavního města Prahy. Jednalo se o projekt, ke kterému vyšel katalog, který dokumentuje celou výstavu a je jediným záznamem této akce, protože po skončení výstavy musely být všechny malby z výstavních prostor odstraněny. Výstava byla od začátku koncipována jako ukázka kreativity a vysoké umělecké zručnosti. Cílem bylo ukázat, že graffiti nepředstavuje jen nečitelné nápisy, ale tvorbu, která má koncept.

Výstava zvedla vlnu diskuzí v odborných kruzích, mezi neobornou veřejností i mezi umělci. Někteří považují tyto výstavy za znehodnocení street artu a graffiti. Příkladem je anonym Tzknc, který natočil video, kde při návštěvě výstavy Městem posedlí umístil do výstavních prostor rybu s komentářem „Ryba bez vody je mrtvá ryba“. Čímž podpořil názor, že bychom neměli ze subkultury dělat zboží na prodej, protože tak ji zabíjíme.⁵⁴

Jiným názorem je, že tato výstava přispěla k pochopení, že je graffiti umění. Umění, které má vztah k městu a jeho podobám. Podle Radka Wohlmuta, kurátora výstavy, je veřejností graffiti odmítáno, protože mu nerozumí a odmítá v něm hledat uměleckou hodnotu.⁵⁵

⁵⁴ TZKNC,. With Love. *Vimeo* [online]. 2013 [cit. 2015-06-16]. Dostupné z: <https://vimeo.com/66970004>

⁵⁵ TŘEŠŇÁKOVÁ, Marie. Ilegální umění vtrhlo do Městské knihovny. In: *Česká televize* [online]. 2012 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/198954-ilegalni-umeni-vtrhlo-do-mestske-knihovny>

Obrázek 14 - fotografie z výstavy Městem posedlí⁵⁶

Na výstavách se často setkáváme s realizací pomocí fotografií uměleckých děl. Jiným způsobem realizace výstavy je malba přímo uvnitř výstavních prostor, nebo vystavení objektů, které byly ve veřejném prostoru umístěny. Všechny tyto způsoby vystavování street artu nám však přináší jakýsi zkreslený pohled. Když pozorujeme graffiti na fotografiích, obdivujeme opravdu graffiti nebo fotografii samotnou? Navštívíme-li výstavu, kde nám zdi výstavních prostor umožní nahlédnout do světa sprejerů, nejsme ochuzeni o prostředí města, které dotváří kontext? Nepřináší nám výstava jen torso z umění, které ve své originální verzi přináší spoustu názorů, otázek i odpovědí ve zcela nezkraslené surové a bezprostřední formě?

Odpovědi na tuto otázku se velmi různí. Street artové galerie si kladou za cíl díla vytvořená ve veřejném prostoru získat a ochránit je před zničením, aby si je mohl kdokoliv kdykoliv prohlédnout. Chtějí zachovat současné umění ulice pro další generace a zaznamenat jeho vývoj. Galerie přímo se street artovými umělci spolupracují, pořádají výstavy, na kterých se snaží nelegální a často veřejností odsuzované umění přiblížit. Výstavy doprovázejí různé programy pro děti i dospělé, ve kterých je možné si vyzkoušet na legálních plochách malbu sprejem a jiné disciplíny. Pořádají se také přednášky a besedy k výstavám, kde se může každý seznámit s autorovou myšlenkou i s autorem samotným.

Dalo by se říci, že galerie jsou spojovacím článkem mezi nelegálním světem graffiti a street artu a všedním světem lidí ve městech. Z dotazníku lze soudit, že veřejnost vnímá galerie jako veřejný prostor a většina dotazovaných sdílí názor, že graffiti a street art do galerií určitě patří. Avšak na otázku zda je toto umění ovlivňováno umístěním do galerií, odpovídají, že ano, street art a graffiti je

⁵⁶ TŘEŠŇÁKOVÁ, Marie. Ilegální umění vtrhlo do Městské knihovny. In: *Česká televize* [online]. 2012 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/198954-ilegalni-umeni-vtrhlo-do-mestske-knihovny>

ovlivňováno umístěním do galerií. Většina názorů ohledně vlivu galerií a výstavních prostor mluví o tom, že díky nim se stává tato svébytná a originální tvorba klasickým standardním uměním, které dotazovaní lidé v mnoha případech pojmenovávají jako gallery art. Street art a graffiti tak podle nich ztrácí svou podstatu nelegálního, provokativního a nespoutaného umění, protože je vytrženo z kontextu města. Na druhou stranu se často objevují názory, že galerie pomáhají k prosazení umělcům a samotný street art a graffiti povyšují v očích veřejnosti z čmáranic na plnohodnotné umění. Jedním ze zajímavých názorů je, že institucionalizací tohoto umění společnost ochuzuje sama sebe o bezprostřední vliv lidové tvorby. Je pravdou, že se street artem a graffiti přicházíme do styku každým dnem, je odrazem městské subkultury. Můžeme říct, že tato tvorba je opravdu součástí lidové tvorby tedy folkloru, protože je spontánním projevem městské subkultury.

4 Využití street artu

Ze street artu si současná společnost osvojila především techniky, které street art využívá a aplikuje je v mnoha dalších disciplínách jako je například užitý design tiskovin, webový design, produktový design a podobně.

Jiný přístup se uplatňuje v rámci prevence kriminality mladistvých, kde je street art a graffiti uplatňováno jako volnočasová aktivita, která má mladé lidi odvést od negativních vlivů soudobé společnosti.

Street art můžeme také vnímat jako angažované umění, které bylo prostředkem k přenosu informací mezi lidmi.

4.1 Street art a užitý design

Se street artem ve formě užitého designu se setkáváme v mnoha formách. Jednou z forem je využití street artových technik a motivů v oděvním průmyslu. Znamé značky oslovují street artové umělce s nabídkou spolupráce. Ve většině případů je cílem originalita a možnost svébytného projevu pro zákazníky. Společnosti chtějí, aby lidé nošením jejich věcí mohli dát najevo svému okolí, kdo jsou a jak vnímají dnešní svět. Nejznámějšími příklady společností, které tak učinily je Nike nebo New Era, pro které navrhoval design street artový umělec Eric Haze. Ten o spojení brandu a street

artu mluví v positivech, podle něj jeví veřejnost o design inspirovaný street artem stále větší zájem a to je podle něj dobré. Dále podotýká, že se móda vždy inspirovala módou v ulicích a tak je přirozené, že je street art její součástí.⁵⁷

Nejen značky sportovního streetwearového oblečení se inspirovaly street artem. Světová módní značka Louis Vuitton, která se zaměřuje především na velice luxusní produkty, představila v roce 2001 kolekci, na které spolupracovali se Stephenem Sprousem, který se pro nový design inspiroval graffiti. Jiným úspěšným dílem byl například design od Takashiho Murakami a lze najít několik dalších. Tyto produkty dosáhly velké obliby. Staly se zajímavým spojením luxusního zboží pro vyšší vrstvy společnosti a stylem městské subkultury.⁵⁸

Graffiti inspirovalo i společnost Tumi, která je výrobcem zavazadel. Ta v roce 2011 představila nový vzhled zavazadel, který pro ně vypracoval street artista Crash.⁵⁹

Další formou je design obalů, pro nás nejznámějším příkladem můžou být lahve vodky Absolut ze série Unique. Firma předělala výrobní procesy, výrobní linku a umožnila tak výrobu několika miliard odlišných lahví.⁶⁰

Design inspirovaný městskou subkulturou můžeme najít i na lahvích vína „The Piece“⁶¹ nebo může být i inspirací pro design nábytku.⁶²

Lze tedy říci, že graffiti a street art se staly zdrojem inspirace pro designery z různých odvětví užitého designu a u zákazníků se setkávají s velkou oblibou vzhledu, který je založen na graffiti a street artových technikách.

⁵⁷ AZIZ, Plus. Why Brands Go Crazy For Street Art. In: Pfsk [online]. 2013 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.pfsk.com/2013/01/urban-art-product-design.html>

⁵⁸ DANFORTH, Chris. 10 Louis Vuitton Pieces Inspired by Street Culture. In: Highsnobiety [online]. 2014 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.highsnobiety.com/2014/11/11/louis-vuitton-streetwear-culture/>

⁵⁹ GOMEZ, Alex. Tumi X Crash. In: Green Label [online]. 2014 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://greenlabel.com/art/the-10-most-unexpected-street-art-collaborations/s/tumi-x-crash/>

⁶⁰ DESIGN PORTAL., Absolut vodka představila nové láhve, nenajdete dvě stejné. In: Design portal [online]. 2015 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.designportal.cz/absolut-vodka-predstavila-nove-lahve-nenajdete-dve-stejne>

⁶¹ The Piece. In: Lovely package [online]. 2012 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://lovelypackage.com/the-piece/>

⁶² FREDRICH, Alexandra. Graffiti sofa - pattern and product design. In: Alexandrafredrichs [online]. 2015 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://alexandrafredrichs.com/portfolio/graffiti-sofa-pattern-product-design/>

Obrázek 15 - street art v oděvním průmyslu⁶³

Obrázek 16 - design S. Sprouse pro Louis Vuitton⁶⁴

Obrázek 17 - Absolut Vodka⁶⁵

Obrázek 18 - Víno One Piece⁶⁶

Obrázek 19- Alexandra Frederichs, Graffiti sofa⁶⁷

4.2 Street art jako výchovný prostředek

Street art je v současnosti velmi populární mezi teenagery. Je jedním z nástrojů, kterým mohou vyjádřit sami sebe ve složité době jejich dospívání. Bohužel ne vždy uchopí tento nástroj správným způsobem a tak jejich pokusy končí spíše poškozováním cizího majetku, než svébytným výtvarným projevem. Proto se v poslední době

⁶³ AZIZ, Plus. Why Brands Go Crazy For Street Art. In: Pfsk [online]. 2013 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.pfsk.com/2013/01/urban-art-product-design.html>

⁶⁴ DANFORTH, Chris. 10 Louis Vuitton Pieces Inspired by Street Culture. In: Highsnobiety [online]. 2014 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.highsnobiety.com/2014/11/11/louis-vuitton-streetwear-culture/>

⁶⁵ DESIGN PORTAL., Absolut vodka představila nové láhve, nenajdete dvě stejné. In: Design portal [online]. 2015 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.designportal.cz/absolut-vodka-predstavila-nove-lahve-nenajdete-dve-stejne>

⁶⁶ The Piece. In: Lovely package [online]. 2012 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://lovelypackage.com/the-piece/>

⁶⁷ FREDRICHS, Alexandra. Graffiti sofa - pattern and product design. In: Alexandrafredrichs [online]. 2015 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://alexandrafredrichs.com/portfolio/graffiti-sofa-pattern-product-design/>

přistupuje ke street artu v rámci výchovy jako k nástroji, jehož prostřednictvím lze děti a dospívající vychovávat a kultivovat jejich osobnost. Street art nachází uplatnění zejména ve výtvarné výchově.

Výtvarné dílny

V rámci výtvarných předmětů na školách je snaha naučit žáky vnímat umění jako prostředek komunikace, naučit je, že vizuální tvorba má podstatu sdělení. Učitelé se snaží žáky naučit rozkódovat obrazovou skutečnost a přečíst její sdělení a naopak. Street art je pro mladé lidi a dospívající atraktivní a tak se stává skvělým nástrojem pro tento druh výuky.

V rámci výtvarných dílen se seznámili se street artem studenti 3. ročníku oboru Grafický design na SOŠ Cestovního ruchu v Pardubicích. Žákům byla promítnuta prezentace se základními informacemi o historii, technikách a projevech současného street artu. Dále dostali za úkol zpracovat design maleb, které pak realizovali v prostorách školy. Cílem bylo žáky seznámit s technikami, které street art využívá a naučit je s nimi pracovat. Dalším cílem bylo žáky seznámit se street artem samotným, aby pochopili jeho podstatu a dokázali najít hranice, kdy se jedná o legální umění a kdy o trestný čin, naučit žáky vyjádřit sdělení vizuální formou, tak aby bylo okolím pochopeno a přijato a v neposlední řadě také naučit žáky pracovat ve skupině.

Žáci pracovali ve skupinách, každá skupina zpracovala jeden konečný návrh. V průběhu práce v některých skupinách pracovali jednotlivě na vlastních návrzích, ze kterých vybírali nejlepší. V jiných skupinách pracovali všichni členové na společném návrhu od začátku. Téma i techniku zpracování si volili žáci sami, po dohodě ve skupině. Průběžně byly práce zpracovávány v počítači formou fotomontáží. Finální návrhy byly prezentovány v rámci třídy a nakonec byly malby v prostorách školy realizovány.

Obrázek 20 - Výtvarné dílny SOŠ CR⁶⁸

Obrázek 21- Výtvarné dílny SOŠ CR⁶⁹

Jiným předmětem, kde se může street art uplatnit je estetická výchova, kde se klade důraz na utváření estetických hodnot. Jde o kultivaci vztahů k lidem, věcem a přírodě o poznávání umění, kultury a společnosti. V rámci estetické výchovy je street art využíván jako prostředek přiblížení moderního umění v různých úrovních zpracování. Prostřednictvím různých programů, které ze street artu vycházejí, se žáci učí reflektovat současné umění, reagovat na informace přicházející z okolí, přijímat a hodnotit názory a postoje druhých.⁷⁰

Street art je nejen na školách, ale i v domech dětí a mládeže, volnočasových centrech apod. nedílnou součástí současného vzdělávání a výchovy dětí a adolescentů.

⁶⁸ Archiv autorky.

⁶⁹ Archiv autorky.

⁷⁰ BRŮCKNEROVÁ, Karla. Street art (program pro střední školy). In: Estetická výchova [online]. 2013 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.estetickavychova.cz/tag/street-art/>

4.3 Angažované umění

Street art můžeme nazvat určitým druhem lidového umění. Je také nástrojem politických protestů, například se stal prostředkem demokratizace v hispánských zemích. Zde se street art uplatňuje jako nástroj šíření informací. Můžeme mluvit o netradiční formě masmédií, která bezprostředně osloví velké množství lidí bez ohledu na společenské postavení.⁷¹

Různé formy street artu jsou používány jak politickými stranami, tak i veřejností k vyjádření svých myšlenek a šíření informací. S podobnou praxí se můžeme setkat i v České Republice, příkladem můžou být odznaky s podobiznou Karla Schwarzenberga, které se objevili v době volby prezidenta v roce 2013.

Street art může být prostředkem jak oponovat politickým režimům. V zemích, kde je politická situace složitá a ve státě působí hnutí, která odporují tamní vládě, může street art přitáhnout pozornost. Jeho prostřednictvím lze informovat občany a předávat sdělení, kterým lze podpořit dané hnutí. Příkladem může být Lybie, kde jeden z umělců vyjádřil svůj názor na plukovníka Kadáfího a jeho práce se stala symbolem znovunalezené lybijské svobody.⁷²

Dalším příkladem angažovaného umění je skupina ruských umělců Voina, která nespolupracuje a není podporována ruskými, uměleckými institucemi, kurátory, státními institucemi ani jinými subjekty. Je to nezávislá skupina bývalých i současných studentů ruských škol umění, která byla založena v roce 2006 a která se zabývá radikálními protestními akcemi ve formě performance, happeningů, street artu a pod. Díky svým provokativním projektům se dostávají často do konfliktu s ruskou policií, někteří z nich jsou souzeni a vězněni. Jedním z případů, kdy byli zatčeni a vězněni dva členové byl projekt Palácový převrat. Tvůrci v Petrohradě převrátili několik policejních vozů na střechu pod záminkou hledání míčku, který se jim zakutálel.⁷³ Uznání se jim dostalo v roce 2011, kdy skupina obdržela cenu Ruského Ministerstva kultury a s ní cca 10,000 €, které věnovali nadaci Agora, která pomáhá politickým vězňům.⁷⁴

⁷¹ CHAFFEE, Lyman G. Political protest and street art: popular tools for democratization in Hispanic countries. Westport, Conn.: Greenwood Press, 1993, xv, 173 p. ISBN 03-132-8808-9.

⁷² Street Art: Politics and Street Art. In: *Qualitativethinking.weebly* [online]. [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://qualitativethinking.weebly.com/political-factors.html>

⁷³ Na zdi Letenských sadů visí nevinní oběšenci. In: *Aktuálně.cz* [online]. 2011 [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://magazin.aktualne.cz/kultura/umeni/na-zdi-letenskych-sadu-visi-nevinni-obešenci/r~i:article:721419/>

⁷⁴ Voina. Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 21. 5. 2015, 09:00 [cit. 2015-06-16]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Voina>

Obrázek 22 - Voina⁷⁵

Závěr

Tato bakalářská práce je mikrosondou do umění ve veřejném prostoru a zejména do street artu a graffiti, které jsou součástí všech měst, dotváří jejich vzhled a jejich působení je natolik intenzivní, že se o něj začaly zajímat i umělecké instituce jako jsou muzea, galerie a staly se inspirací pro komerční, produktový design a jiná odvětví, která pracují s vizuální stránkou věcí.

Hlavním cílem bylo zachytit názory odborné veřejnosti i neoborného publika na přemísťování street artu do galerií a zhodnotit je. Z článků a dotazníků dostupných na internetu a z dotazníku, který jsem vytvořila (viz. příloha č. 1) vyplývá, že komercializace a přemísťování street artu z ulic do budov vyvolává různé reakce.

Neoborná společnost street art vnímá ve větší míře kladně, avšak s určitými důraznějšími výhradami, které se vztahují zejména k tagování. Tagování je laickou veřejností často vnímáno jako „značkování území“ nebo projev vzdoru adolescentů. Barevně vyvedené, typograficky propracované velké nápisy, instalace trojrozměrných objektů, performance a podobně přijímají lidé většinou velmi kladně. Dokonce si podle nich street art v určité formě a na úrovni zaslouží být umístěn do galerií. Umělci hovoří o proměně street artu, o komercializaci, která je spojená s vytržením pouličního umění z jeho přirozeného prostředí a kontextu s ulicí spíše negativně. Projevují obavy o nabourání podstaty tohoto fenoménu. Ve chvíli, kdy street art umístíme do institucí, může být diskutabilní jeho didaktický aspekt. Ten může veřejnosti street art přiblížit, ale nesmí z něj udělat „další muzejní exponát“, což je problém na který někteří tvůrci zvláště upozorňují. Zároveň umělci potvrzují, že

⁷⁵ Na zdi Letenských sadů visí nevinní oběšenci. In: *Aktuálně.cz* [online]. 2011 [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://magazin.aktualne.cz/kultura/umeni/na-zdi-letenskych-sadu-visi-nevinni-obesenci/r~i:article:721419/>

umístěním do galerií lze snadněji neoborné veřejnosti street art přiblížit jako opravdové umění, anebo skrze street art dovolit lidem vyjádřit své postoje a názory.

Ať se podíváme na street art z jakýchkoliv směrů, je to umění, které především vyvolává diskuzi, podněcuje diváka k přemýšlení, někdy může být i podnětem k rozčilení. V přirozeném prostředí, tedy ve městech, v ulicích, podchodech, starých budovách a podobně působí street art na kolemjdoucí bezprostředně a vyvolává v očích veřejnosti různé emoce. Provokuje mysl k tomu, co je umění a co není. Je kontroverzní součástí vizuálního projevu městské subkultury. Street art a graffiti jsou velmi živým tématem a problémem, kterému nelze přiřknout jednoznačné řešení. Můžeme tak dojít k závěru že podstatou street artu je právě jeho nekonvenčnost. Z diskuze mezi obyvateli měst, úředníky a umělci, kteří mluví o tom, zda je street art společností přijatelný nebo je poškozováním cizí věci, se stává diskuze mezi umělci, historiky umění a veřejností o tom, zda je správné street art přesouvat do galerií a muzeí nebo ne. Street art tedy zůstává stále jakousi guerillou v oblasti umění, mění se jen skupina lidí, kteří revoltují.

Institucionalizace street artu, velkou část podstaty tohoto umění nemění. Spíše se jedná o přirozený vývoj tohoto uměleckého směru i společnosti. Komerční street art tak může být výchozím bodem a inspirací pro další nové umělecké směry. Jiným případem může být přeměna v ryze komerční umění a konec jedné éry.

Praktická část

5 Úvod praktické části

Teoretická část bakalářské práce pojednává o veřejném prostoru jako o prostoru pro umění a blíže se zaměřuje na street art a graffiti. V rámci street artu a graffiti řeší konflikt mezi prostorem v exteriéru, kde street art svobodně a zejména anonymně vzniká a mezi prostorem interiéru galerií a výstavních institucí. Z toho vychází praktická část bakalářské práce, která formou objektů, zkoumá okolní prostor jako přímou součást výtvarného díla. Prostor je zde chápán jako proměnlivý aspekt každého z objektů. Objekty umožňují změnu pohledu na okolí a jeho chápání. Jsou interaktivním prvkem a prostředníkem mezi člověkem a prostorem samotným. Každý z objektů je hmotnou metaforou postojů, které člověk zaujímá k exteriéru nebo interiéru a k umění s prostorem spojeným.

5.1 *Inspirace*

Inspirace k tvorbě vychází z městské kultury, prostoru ve městech a street artu, který spoluutváří městské prostředí. Má na město a jeho obyvatele velký vliv, ať už se jedná o nespokojenost občanů s vizuální stránkou bydliště, která pramení z odporu vůči graffiti, nebo naopak o snahu street artových umělců prostředí, ve kterém lidé žijí, zpříjemnit a zpestřit. Nedílnou součástí měst je urbanismus, plánování městských sídlišť a skladby jednotlivých zón ve městech. Urbanismus bere v potaz, kde budou lidé žít, jakým způsobem a jak na jejich život bude působit okolí jejich bydliště. Právě promyšlení prostoru pro život člověka a jejich vzájemného působení bylo inspirací pro praktickou část bakalářské práce. S městem se váže i pojem industriál – průmysl, který z podstatné části má také vliv na to, jak město vypadá a jak se v něm žije. Prostedí industriálních zón, které se zdají jako vybydlené, když lidé odejdou z práce domů a staré opuštěné industriální budovy v centru města odkud pocházím, mě inspirovalo k tomu přehodnotit jejich význam ve městě. Inspirací bylo hledání vztahů mezi městem a starými industriálními budovami, které ačkoli mají velký potenciál a někdy i uměleckou hodnotu, jako například automatické mlýny v Pardubicích, jsou lidmi opomínány, nebo likvidovány.

5.2 Materiály

Materiály použité pro tvorbu jsou vybrány s návazností na urbanismus a industriál. Jsou to průmyslové materiály, které se běžně používají ve stavebním nebo strojírenském průmyslu.

Jedním z materiálů využitých pro práci je kov, přesněji železo ve formě kari sítí. Tento materiál je použit pro podstavce objektů. Opěrný železný systém symbolizuje právě industriální zóny ve městech. Tyto Zóny bývají nezbytnou součástí života lidí, bez které by se lidé častokrát neobešli. Železo, které snáze koroduje – rezne symbolizuje jednotlivé části města, ty, které postupem času chátrají, zacházejí a mění se. Druhým materiálem je beton, který je neutrální, šedivý a chladný. Je základním stavebním prvkem měst a jeho šed' a nezaujatost je častým důvodem a podnětem ke street artové tvorbě.

Využité materiály jsou jakýmsi symbolem, ekvivalentem města, fragmentem jeho struktury a vlastností, které lze parafrázovat, zkoumat a přetvářet. Jsou podnětem k zamyšlení nad městským prostředím, k hledání nových možností, jak prostor pro lidi kultivovat a přetvářet v místo vhodné pro život.

Základním materiálem každého z objektů je zrcadlo. Zrcadlo je nařezané a sestavené v každém z objektů tak, aby vytvářelo lámáním obrazu další skutečnost. Jde o zachycení prostoru kolem objektu. Objekt se svým okolím komunikuje a dává nám nahlédnout do nové skutečnosti. Nabízí nám nové pohledy a postoje k prostoru a k objektu v prostoru samotnému.

6 Krychle

Prvním objektem je krychle, která je sestavena ze šesti zrcadel o rozměrech 300x300 milimetrů. Zrcadla jsou do krychle sestavena tak, aby zrcadlo směřovalo dovnitř. Dva protilehlé rohy krychle jsou seříznuté a tvoří otvory. Jedním otvorem se nahlíží dovnitř a druhým vstupuje do vnitř obraz prostoru kolem krychle. Ve vnitřku krychle se obraz tříští odráží a několikrát opakuje, což tvoří dojem dalšího nekonečného prostoru uvnitř krychle.

Krychle je zamýšlena jako objekt, který nám umožní pozorovat alternativu prostoru kolem nás. Tvoří nový prostor, který má být podnětem pro úvahy nad našim okolím. Je jakýmsi nástrojem k dešifrování okolního prostoru. Snahou zachytit

potenciál každého místa a ukázkou jedné z možností, jak se dá využít. Krychle je hmotnou metaforou městského prostoru, který se může zdát šedivý, neosobní, průmyslový, ale na druhou stranu je inspirativní a může mít i estetickou hodnotu. Cílem je přimět diváka o prostoru přemýšlet a odhalovat další možnosti, které nám prostor ve městech a celkově kolem nás nabízí v rámci výtvarného umění nebo urbanismu.

7 Koule

Druhým předmětem je koule o průměru 500 milimetrů na otočném podstavci. Na povrchu koule je pár otvorů, do kterých lze nahlédnout, a který nabízí průhled skrz kouli a pomocí zrcadel, které jsou uvnitř umístěny, umožňuje člověku prohlížet si okolí podobně jako kaleidoskopem. Otáčení koule a hledání otvoru je metaforou k hledání nových postojů a náhledů na prostor. Roztříštěný obraz pak symbolizuje mnohočetnost přístupů, které lidé k veřejnému prostoru mají.

Cílem tohoto předmětu je vytvořit metaforu k hledání, přimět člověka najít si svůj přístup a postoj k okolnímu prostoru a zamyslet se nad ním i nad objektem.

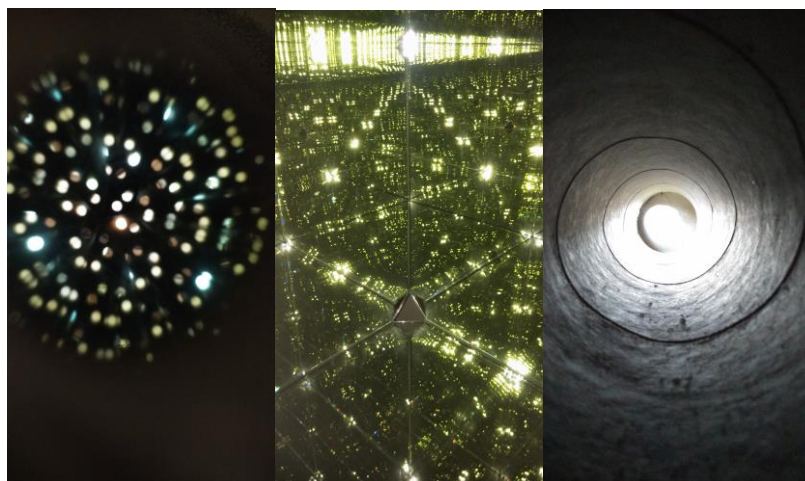
8 Válec

Třetím objektem je válec o délce 500 milimetrů a průměru 80 milimetrů, který je uchycen na stojanu a podobá se tak dalekohledu. Uvnitř válce je zrcadlo, které podobně jako v periskopu mění úhel pohledu. Z jedné strany se do válce nahlíží otvorem a zrcadlo na druhé straně válce mění úhel pohledu, a tak divák nesleduje prostor přímo před ním, tak, jak by očekával, ale jeho pohled směřuje do strany. Válec je objektem, který by měl měnit naše názory vytvořené díky předsudkům. Předsudek toho, že člověk bude sledovat prostor přímo před ním, je zde narušen realitou odklonu pohledu do strany, a tak by měl přimět člověka nahlížet na veřejný prostor měst a umění ve veřejném prostoru bez předsudků.

Cílem je pomocí narušení jednoho předsudku narušit i další předsudky vůči veřejnému prostoru a přimět člověka hledat jiné postoje k jeho vzhledu, využití a možnostem.

Obrázek 23- objekty⁷⁶

Obrázek 24 - objekty uvnitř⁷⁷

9 Umístění

Jednou z možností instalace je exteriér v industriální zóně nebo v místech, kde lidé především žijí. Industriální zóny jsou často na okrajích měst nebo jejich fragmenty můžeme najít téměř v centru. Umístění předmětů je snaha přiblížit tyto místa jako inspirační zdroje, ukázat možnosti a potenciál těchto míst a pracovat s tímto prostorem tak, aby v něm člověk našel uplatnění pro město a lidi, kteří ve městě žijí. Jde o to parafrázovat realitu spojenou s prostorem měst tak, aby divák začal přemýšlet

⁷⁶ Archiv autorky

⁷⁷ Archiv autorky

nad umístěním měst, urbanismem, složením měst veřejným prostorem ve městech, exteriérem, interiérem galerií a museí, kde se umění obvykle vyskytuje. Cílem je také podnítit člověka přemýšlet nad sebou samotným a nad dopadem jeho působení na okolní prostor. Přimět diváka hledat nová řešení, protože okolí kolem nás je naplněno velkým množstvím signálů, symbolů, vzkazů, nad kterými je třeba přemýšlet, třídít je a dešifrovat.

Druhou z možností instalace předmětů je interiér místnosti. Tato místnost by měla být hodně světlá a s oknem. Výhodou místnosti bude i vzorek podlahy či stěn, který by měl být kontrastní a členitý. Světlo, které vniká do předmětů odrazem od okolí je nezbytným prvkem. Vzorek podlahy nebo stěn se odráží v zrcadlech uvnitř objektů a tvoří tím různé další obrazce vzniklé z okolního prostoru, proto je rozmanitý povrch výhodnější než holé bílé zdi. V případě bílých stěn se v zrcadlech odráží bílá plocha přerušovaná černými linkami, které tvoří jakousi kostru dalšího prostoru nebo obrazce. V obou případech jde o hru s okolím a zachycení iluzí nově vzniklých prostorů a objektů. Místnost by měla být prostorná tak, aby divák mohl pohodlně obcházet předměty a manipulovat s nimi.

Zdroje

Tištěné zdroje

CHAFFEE, Lyman G. Political protest and street art: popular tools for democratization in Hispanic countries. Westport, Conn.: Greenwood Press, 1993, xv, 173 p. ISBN 03-132-8808-9.

MANCO, Tristan. Street logos. [New York, N.Y.: Thames, 2004], 128 p. ISBN 05-002-8469-5.

OVERSTREET, Martina. In graffiti we trust. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2006, 230 s. ISBN 80-204-1325-1.

Elektronické zdroje

AZIZ, Plus. Why Brands Go Crazy For Street Art. In: Pfsk [online]. 2013 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.pfsk.com/2013/01/urban-art-product-design.html>

BAĎ, Jh. OBRAZEM: Sprejeři pomalovali ves, nejvíce řádili na budově kostela. In: IDnes [online]. 2010 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://ostrava.idnes.cz/obrazem-sprejeri-pomalovali-ves-nejvice-radili-na-budove-kostela-pyf-/ostrava-zpravy.aspx?c=A100927_150939_ostrava-zpravy_jab

BRÜCKNEROVÁ, Karla. Street art (program pro střední školy). In: Estetická výchova [online]. 2013 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.estetickavychova.cz/tag/street-art/>

ČESKO. Trestní zákon č. 140/1961 Sb. Dostupné z: <http://zakony.kurzy.cz/140-1961-trestni-zakon/paragraf-257b/>

DANFORTH, Chris. 10 Louis Vuitton Pieces Inspired by Street Culture. In: Highsnobiety [online]. 2014 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.highsnobiety.com/2014/11/11/louis-vuitton-streetwear-culture/>

DESIGN PORTAL,. Absolut vodka představila nové láhve, nenajdete dvě stejné. In: Design portal [online]. 2015 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.designportal.cz/absolut-vodka-predstavila-nove-lahve-nenajdete-dve-stejne>

DUDEK, Martin. Radnice podporuje legální graffiti. In: Naše Praha 4 [online]. 2013, 9.9.2013 9:28 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.nasepraha4.cz/zpravy-5/radnice-podporuje-legalni-graffiti>

FREDRICH, Alexandra. Graffiti sofa - pattern and product design. In: Alexandrafredrichs [online]. 2015 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://alexandrafredrichs.com/portfolio/graffiti-sofa-pattern-product-design/GOMEZ,Alex.TumiXCrash>. In: Green Label [online]. 2014 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://greenlabel.com/art/the-10-most-unexpected-street-art-collaborations/s/tumi-x-crash/>

HORÁK, Jan. Odstraňování graffiti stojí radnice miliony. In: Praha11 [online]. 2010, 5.8.2010 10:14:57 [cit. 2015-06-16]. Dostupné z: <https://www.praha11.cz/cs/jizni-mesto-zije/praha-11-v-mediich/napsali-o-nas/odstranovani-graffiti-stoji-radnice-miliony-korun.html>

HRDINOVÁ, Radka. Nedokážu se zastavit, říká autor Obamova plakátu a umělec Fairey. Hospodářské noviny IHNEED [online]. 2014, 6. 12. 2014 01:48 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-63215440-shepard-fairey-rozhovor>

IDNES.CZ , IPD,. Společnost není schopna graffiti dešifrovat, miní sprejer. In: IDnes [online]. 2001 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/spolecnost-neni-schopna-graffiti-desifrovat-mini-sprejer-p33-/domaci.aspx?c=A010418_160803_praha_lin

JH. Český street-art v dějinách: Ukradená galerie táhne Evropou. In: Česká televize [online]. 2011, 23. 10. 2011 18:15 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/140546-cesky-street-art-v-dejinach-ukradena-galerie-tahne-evropou/>

JIRIČKA, Jan. Města dávají sprejerům volné plochy, nelegálního graffiti ale příliš neubývá. In: IDnes [online]. 2010 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/mesta-davaji-sprejerum-volne-plochy-nelegalniho-graffiti-ale-prilis-neubyva-1sj-/domaci.aspx?c=A101031_123427_krimi_jj

KAROUS, Pavel. Vizuální umění ve veřejném prostoru v "Reálném kapitalismu": Nová Věčnost? [online]. 2011 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z:

<http://www.vetrelciavolavky.cz/texty/vizualni-umeni-ve-verejnem-prostoru-v-realnem-kapitalismu>

KRUPKA, Jaroslav. Street-artová kampaň Aegonu zaplní příběhem rohy ulic. Hospodářské noviny IHNED[online]. 2014 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://mam.ihned.cz/c1-62137980-street-artova-kampan-aegonu-zaplني-pribehem-rohy-ulic>ŠTEFKOVÁ, Zuzana. Street art [online]. In: . [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.artlist.cz/klicova-slova/street-art-156/>

LENÍČEK, Jakub. Street art a graffiti festival Names v Praze. In: Český rozhlas [online]. 2008 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/kultura/vytvarne/_zprava/481585

LEW, Josh. Global graffiti: 8 powerful street artists. In: *MNV* [online]. 2015 [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://www.mnn.com/lifestyle/arts-culture/stories/global-graffiti-8-powerful-street-artists>

MAŽ, Škoda ukázala fabii s graffiti nástřikem, vznikne pouze jedna. Novinky.cz [online]. 2015 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/auto/359126-skoda-ukazala-fabii-s-graffiti-nastrikem-vznikne-pouze-jedna.html>

RADIO WAVE, ČRO. Pasta Point o New Yorku a festivalu Names. In: Český rozhlas [online]. 2008 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radiowave/pastapoint/_zprava/460675

ŠAŠKOVÁ, Jaroslava. Z legální stěny v Rokycanech jsou sprejeři nadšení, je prý lepší než zdi domů Zdroj: http://plzen.idnes.cz/z-legalni-steny-v-rokycanech-jsou-sprejeri-nadseni-je-pry-lepsi-nez-zdi-domu-17t-plzen-zpravy.aspx?c=A110308_162314_plzen-zpravy_alt. In: IDnes [online]. MAFRA, a. s., 2002 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://plzen.idnes.cz/z-legalni-steny-v-rokycanech-jsou-sprejeri-nadseni-je-pry-lepsi-nez-zdi-domu-17t-plzen-zpravy.aspx?c=A110308_162314_plzen-zpravy_alt

ŠTEFKOVÁ, Zuzana. Street art [online]. In: . [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.artlist.cz/klicova-slova/street-art-156/>

TŘEŠŇÁKOVÁ, Marie. Ilegální umění vtrhlo do Městské knihovny. In: Česká televize [online]. 2012 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/198954-ilegalni-umeni-vtrhlo-do-mestske-knihovny/>

TZKNC,. With Love. *Vime o* [online]. 2013 [cit. 2015-06-16]. Dostupné z: <https://vimeo.com/66970004>

VÍTKOVÁ, Kateřina. V Hradci řadí zvláštní sprejer: jeho obrazy budí pozornost a nejen odpor. In: IDnes[online]. 2011 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-hradci-radi-zvlastni-sprejer-jeho-obrazy-budi-pozornost-a-nejen-odpor-1n7-/domaci.aspx?c=A110225_204016_hradec-zpravy_klu

VOMÁČKA, Josef. České graffiti hraje v Berlíně Vabanque. In: Česká televize [online]. 2014 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/285325-ceske-graffiti-hraje-v-berline-vabanque/>

WAGNER, Radan. Epos 257: Umělec, který prodal zarámovanou loupež. In: Česká pozice [online]. 2014 [cit. 2015-06-16]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/epos-257-umelec-ktery-prodal-zaramovanou-loupez-fl3-/recenze.aspx?c=A140406_103720_pozice_139702

Antisprejerový program pokračuje ukázkou odstranění graffiti. In: ÚMČ Praha 6 [online]. 2002 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.praha6.cz/aktuality/antisprejerovy-program-pokracuje-ukazkou-odstraneni-graffiti-2002-06-21.html?&q>

Artmix. In: *Česká Televize* [online]. 2015 [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10123096165-artmix/214562229000009>

Banksy. Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 9 června 2015, 13:44. [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://en.wikipedia.org/wiki/Banksy>

Banksy, No Ball Games, London. In: *Unurth* [online]. 2015 [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://www.unurth.com/Banksy-No-Ball-Games-London>

Graffiti. Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 27. 5. 2015 v 08:19 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Graffiti#cite_ref-3

GraffitiStreet: Buy Urban Art Online. *GraffitiStreet* [online]. 2015 [cit. 2015-06-24].

Dostupné z: <http://www.graffitistreet.com/store/?orderby=price-desc>

Michal Škapa aka TRON - Ode zdi ke zdi. In: *Phatbeatz* [online]. 2012 [cit. 2015-06-

24]. Dostupné z: <http://www.phatbeatz.cz/michal-skapa-aka-tron-ode-zdi-ke-zdi?page=21>

Na zdi Letenských sadů visí nevinní oběšenci. In: *Aktuálně.cz* [online]. 2011 [cit.

2015-06-25]. Dostupné z: <http://magazin.aktualne.cz/kultura/umeni/na-zdi-letenskych-sadu-visi-nevinni-obesenci/r~i:article:721419/>

Shepard Fairey sentenced to probation, fine in Obama 'Hope' case. In: NG, David. *Los Angeles Times* [online]. 2015 [cit. 2015-06-25]. Dostupné z:

<http://articles.latimes.com/2012/sep/08/entertainment/la-et-cm-shepard-fairey-20120908>

Sídlíště. In: *Ustaf* [online]. 2014 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z:

http://www.ustaf.cz/radical/?page_id=484

Speaking with Brooklyn-Based Artist N Carlos J. Streetartnyc [online]. 2015 [cit.

2015-06-09]. Dostupné z: <http://streetartnyc.org/?s=street+art+and+galleries>

Street Art: Politics and Street Art. In: *Qualitativethinking.weebly* [online]. [cit. 2015-

06-09]. Dostupné z: <http://qualitativethinking.weebly.com/political-factors.html>

Street Art NYC: From the streets of New York [online]. 2015 [cit. 2015-05-10].

Dostupné z: streetartnyc.org

Světový přehled trestní odpovědnosti za graffiti. In: Informační centrum pro mládež

Šumperk [online]. 2014 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.icm-sumperk.cz/clanek/svetovy-prehled-trestni-odpovednosti-za-graffiti>

The Piece. In: *Lovely package* [online]. 2012 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z:

<http://lovelypackage.com/the-piece/>

The Piece. In: Lovely package [online]. 2012 [cit. 2015-06-09]. Dostupné z:
<http://lovelypackage.com/the-piece/>

Vladimir 518. Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA):
Wikimedia Foundation, 2015 [cit. 2015-06-16]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Vladimir_518

Voina. Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia
Foundation, 2015, 21. 5. 2015, 09:00 [cit. 2015-06-16]. Dostupné z:
<https://en.wikipedia.org/wiki/Voina>

Průzkumy

Petra Chmelová, B. – Vnímání občanů s graffiti (výsledky průzkumu), 2009.
Dostupné online na <http://vnimani-obcanu-s-graffiti.vyplnto.cz>.

Sechovcová, K. – Graffiti a street art (výsledky průzkumu), 2014. Dostupné online na
<http://graffiti-a-street-art.vyplnto.cz>.

Film, video, TV

Banksy: Exit Through the Gift Shop [film]. Režie Banksy. USA a Velká Británie,
2010

Bomb It [dokumentární film]. Režie John REIS. USA, 2007

Hyundai Motor Europe: Hyundai New Generation i20: TV Commercial 'Open your
Eyes to Inspiration' [video]. 2015

Jiří Sozanský: 1984 - rok Orwella — Veřejný prostor hlavního města — Oltář pro
vrch Vítkov. In: Artmix [televizní dokument]. ČT ART, 16. 11. 2014

Who is Lenny? [dokumentární film]. Hurricane Media. Velká Británie, 2011

Přílohy

příloha č. 1 – Dotazník

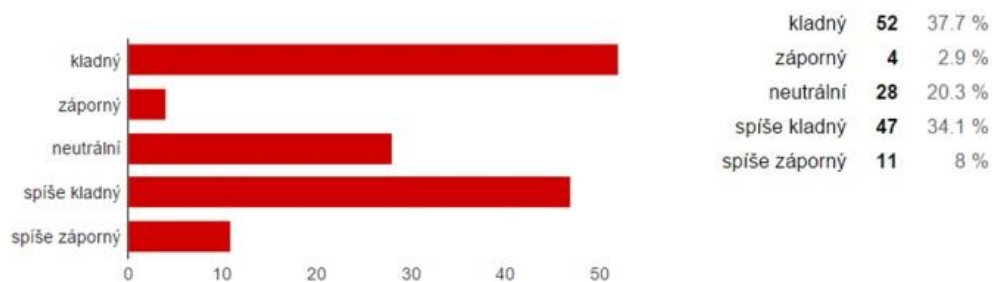
Znáte pojem street art a graffiti?

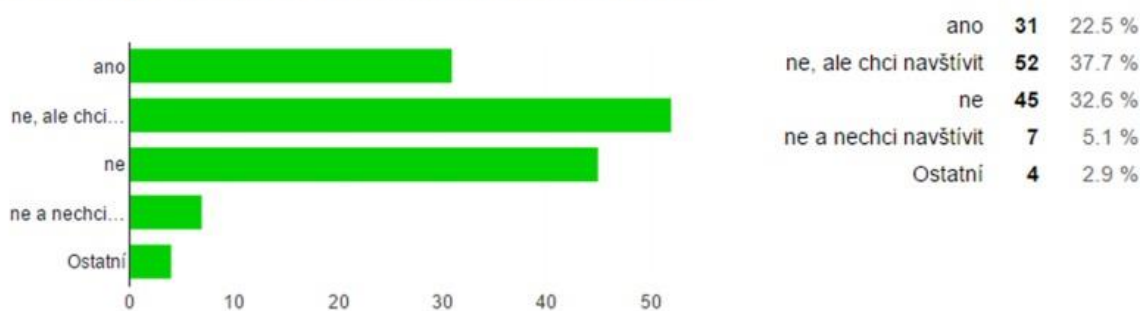
Zajímá Vás graffiti a street art?

Jaký je Váš postoj ke street artu a graffiti?

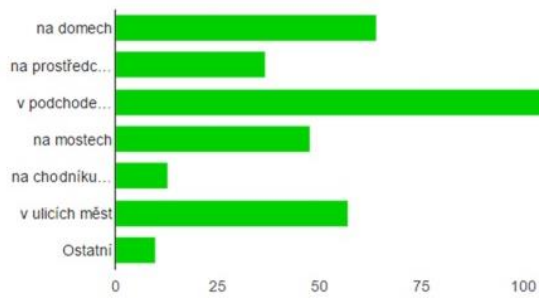
Navštívil/a jste někdy street artovou nebo graffiti výstavu?

Jste street artový/graffiti umělec

Kde se nejčastěji setkáváte s graffiti a street artem?

na domech	64	46.4 %
na prostředcích městské hromadné dopravy	37	26.8 %
v podchodech, průjezdech	106	76.8 %
na mostech	48	34.8 %
na chodnících, na silnicích, na zemi	13	9.4 %
v ulicích měst	57	41.3 %
Ostatní	10	7.2 %

Víte o legálních plochách pro graffiti?

ano	94	68.1 %
ne	43	31.2 %
Ostatní	2	1.4 %

Myslíte si, že jsou legální plochy přínosné?

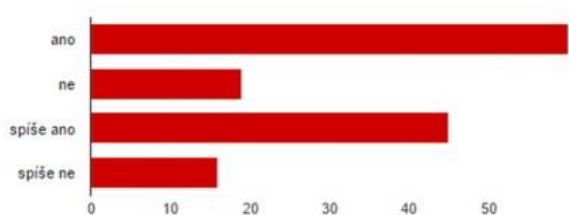
ano	128	92.8 %
ne	6	4.3 %
Ostatní	5	3.6 %

Patří podle Vás street art a graffiti do galerií?

ano	81	58.7 %
ne	39	28.3 %
Ostatní	22	15.9 %

Považujete galerie za veřejný prostor?

ano	60	43.5 %
ne	19	13.8 %
spíše ano	45	32.6 %
spíše ne	16	11.6 %

Myslíte si, že je street art a graffiti ovlivňováno umístěním do galerií?

ano	72	52.2 %
ne	55	39.9 %
Ostatní	12	8.7 %

Co se vám vybaví pod pojmem street art a graffiti?

- Pomalované zdi v podchodech
- především tagy, wholetrain
- sprejované/malované obrazce, nápisy, obrazy na domech, autobusech, vlacích; někdy bohužel i ničení památek, někdy krásná podívaná
- umění ve městech
- Saon, Liberecký umělec
- Nápisy posprejované domy i dopravní prostředky, občas slušný obrázek, perspektivní obrazy na zemi, jakákoli divadelní i muzikantská produkce v ulicích.
- krom klasických klikyháků - typografických kreací mám rád více výtvarné věci, které korespondují s prostředím a ozvlášťňují ho. Rozveselují. Oživují... Oprotitomu nesnáším svévolný vandalismus, tagy!!!
- Když má někdo utkvělou touhu malovat po domech nebo dopravních prostředcích, ať pomaluje svůj vlastní dům a své auto. Je zde výrazný rozdíl mezi street artem a vandalstvím, ale velmi úzká hranice. Street art považuji za skvělý lidský a umělecký projev, je-li na místech tomu určených a nepoškozuje druhé.
- práce s barevnými spreji, šablonami na fasádách domů, zdí
- Podjezdy
- Obrazky a písmenka
- umění v ulicích
- Graffiti - počmárané vlaky a podchody s močícími bezdomovci. Street art - pěkné velké obrazy, krásné díla, umění.
- mnoho vyobrazení. pak spousta konkrétních míst v různých českých městech a pak ukázky ze zahraničí. pak výstava v Galerii hl.m. Prahy v městské knihovně, pak literatura týkající se tohoto jevu
- pomalované podchody a ulice ,ale ne vždy mi to přijde nevkusné :).
- Umění
- Zajímavé obrazce na stěnách, mostech, zdech. Občas ale i poničené dopravní prostředky a ploty.
- Podchod u futura
- ...
- Banksy. Zed.
- Pomalované nevyuzité plochy města zajímavými obrazy...nebo taky zničené objekty a domy zbytečnými cmaranicemi...
- .
- forma umění vytvářená ve veřejných prostorech
- Obrazky na stěnách, kontejnerech, všude možně, kde to oživí prostředí (ale ne vždy)
- Vladimír158

- sprejství, umění
- Proste graffiti
- zničené fasády, fujky
- oživení městské betonové plochy.
- Pomalované fasády domů a dopravní prostředky.
- nápaditost, originalita, snaha ozvášnit své město, postoj mladých lidí
- sprejování, umělci, zdi, vlaky, exhibice, originalita
- mladá generace, kultura, oživení ulic
- Vlastní zkušenosti s graffiti, samolepky na sloupech :-)
- Pouliční umění a jedna hospoda v kočičině v Třebíči.
- Umeni aplikovane na prazdne verejne plochy ke zvelebeni prostredi chladneho mesta
- čmáranice na místech, kde nemají co dělat, ale pokud jsou na místech k tomu určeným tak mi nevádí a je to pěkné
- Že by to nemusel dělat každej jouda co má do prdele díru a čórne fotrovi v garáži sprej. Pak jsou všude akorát počmáraný zdi nesmyslným a nevkusným hovnem! Pac a pusu Eliško :D
- Volná forma umění
- Pouliční umění, zbytečné pomalování budou, bordel
- Moderní umění, které vyžaduje talent a kreativní nápady. Je především pro mladší populaci, ale zaujme kohokoli.
- Malování na ulici
- banksy, upozornění na světové problémy, zkrášlování šedivých míst, občas vandalismus, neumětelství a snaha o hojení ega
- Česká rapová scéna, která (převážně v Praze) vznikla právě ze skupin writerů (Vladimír 518, Dj Wich), Film Gympl
- Banksy
- Namalovane nebo nasprayovane obrázky nebo texty vyjadřující pocity nebo podobny sračky kolem lidí co to načmarali..
- "malba" ve velkém měřítku na veřejném prostranství
- Kresby, tagy, nápisy, propagace názoru na veřejných místech, budovách, prostředcích MHD a různých stavbách..nejčastěji sprayovou technikou paint art..
- pouliční umění
- nápisy na mostech, vlacích..zdech
- výtvarná tvorba pro všechny- na ulici
-
- Umeni, fantazie.
- Pod pojmem street art a graffiti se mi vybaví barevné křiklavé, ale umělecky propracované nápisy, karikatury, nebo prostě jen obrázky v ulicích. Většinou je to velkým oživením šedých zdí, ale pokud je to jen o tom že frajer ukradne doma tátovi sprej a jde se někam podepsat na sloup - není to podle mne streetart ani graffiti.
- Pouliční umění, některé ilegální, devastující cizí majetek a jiné v prostorách tomu určených. Moc takových míst však není. Pouliční malíř má obrovskou nevýhodu oproti hudebníkům, kteří nepoškozují ničí majetek. Některé výtvořky sprejerů jsou však jen nepěkné čmáranice, které vyjadřují jistou anarchii a to nemá s uměním nic společného.
- umění ulice - pokreslené podchody, domy .. některé jsou opravdu krásné práce a záviděníhodné, některé jsou takové nudné.
- umění, spreje, texty a motivy na ulici
- Umělecká díla na zdech ve městech
- Pokud je provedeno s citem a určitou dávkou uměleckého citění, zapadá do prostředí a neničí památky a kulturní objekty, pak nemám problém. Líbí se mi zakomponování do města a využití jako ozvláštnění určitých míst.
- Film Gympl :D
- Trapný nápisy. Druhotně pak Banksy, kterýho mám rád.
- posprejované podchody, vlaky, budovy...
- Zaporne i kladne obrazky :)
- městská kultura, sídliště, specifický výtvarný projev, osobitá výpověď autora

- banksy
- Barvy, akce, dynamika
- Bohužel "vyzdobené" fasády budovy po nájedzu "umělců".
- Brooklyn a jeho velikáni (Tyson, Jordan, Biggie...), zvěčnění na cihlových zdech domů. Pak také Berlínská zeď. Jako největší synonyma pro graffiti považují slova "svoboda" a "barvy"
- Graffiti
- umění
- Většinou inteligentní, zábavné, poučné využívání městské šedi. V některých případech poselství na zdech, které nás nutí přemýšlet. V Tanvaldě indián hlásající " nesmíš zklamat vesmír". Street art Olomouc. Nespoutanost, grázlovství. Kultura kolem hip hopu. Film Gympl. A nakonec Banksy.
- Umeni
- umění, ilegalita, adrenalin
- Úžasné výtvoř v ulicích měst a na místech, která by jinak zela smutnou šedi.
- Banksy, Pasta, Vladimír 518
- graffiti a umění na fasádách v ulicích, ztvárnění pocitů, písmen, barvy a život
- Volná tvorba po budovach, na vlaky, metro, autobusy apod. Podpisy, sdelení myšlenky, nazoru tak, aby to videlo co nejvíce lidí. Spreje, malba apod.
- Venkovní umění
- Veškerý umělecký život "ulice". A samozřejmě graffiti a tagy jako takové.
- Pouliční tvorba.
- Krásné barvy, krásné tvary. Úžasné živé věci, obličej, nápisy či jména. Kombinace barev a přesných linek.. lehkost, jemnost, zářivost. Nekonečná fantazie, která druhé inspiruje, dodává sílu... Nechá člověka zamyslet se a na chvíli vypnout z každodenního shonu a přesunout se do jiného světa.. do světa nekonečných možností, stovky odstínů barev a iluze. Prostě jiný svět. ;)
- Pouliční umění, mnohokrát krásná umělecká díla
- nápisy
- vyjádření názoru, spojení přírody s uměním v ulicích města, barvy...
- zničený cizí majetek znuděným pubescentem
- Malby na zdech silnicích apod.
- adrenalin
- hodně barev a spreje
- Počmárané domy, ale i různé umělecké instalace.
- Jan Kalab
- boj proti byrokracii a respekt
- osobní vyjádření milovníku graffiti
- umění, které je zasezeno do ulic města. umělec je anonymní. je to umění bez hranic. umělci mohou anonymně vyjadřovat své názory. (nelegálně)
- Banksy, film "Exit through the gift shop", Basquiat
- malůvky na zdech, tagy
- Sebevymáření. Oživení dekorací společně-veřejných prostorů. Nepochopení konzumní společnosti. Šifrovaná zpráva.
- Umění, forma vyjádření se, zpestření šedých stěn X ničení památek
- volnost, svoboda, barvy, velké formáty, nástěnné malby, hra, boj
- Tvorba a život na ulici
- Grafické a designové výtvoř na ulicích
- Ilegálnost, která ovšem s postupem let utíká do ztracena. Nevím, jestli to je strachem street artistů, jejím přesunem do legálních prostor, zvýšenou péčí o nemovitosti anebo mým snížením vnímáním těchto rádob uměleckých výtvořů, ale pomalovaných veřejných ploch je čím dál méně. Možná je pro někoho graffiti umění, ale já bych to projevoval spíše jako projev vnitřních pocitů smíšených s adrenalinem (nějakou psychoterapii) - což s případnými přesuny do vybraných a legálních prostor může ztratit punc autenticity, ovšem i získat vyšší

uměleckou hodnotu. Tam kde je klid na práci, se totiž většinou nic neodbývá.

- street art - pouliční umění, obrazy,....
gratfiti - ty "lajcké" tak hnus a pokud ty "profi" tak nádhera
- Malby na zdech ve městech; Banksy; BLU
- Veliké obrazy většinou tvořené spreji umístěné na zdech a vlacích.
- Zajímavé obrázky, osoby v kapucích
- nic konkrétního, asi jakákoliv součást exteriéru, kterou někdo pomaloval či jinak upravil
- Vybaví se mi kreativní a nelegálním způsobem prováděné, provokativní umění, sloužící ke zpestření černobílé nálady měst. Mezi street art a graffiti rozhodně neřadím nějaké bezmyšlenkovité čmáranice, kterých je bohužel na sídlišťích velké množství.
- Ničení majetku
- spreje, ilegální
- Barevné nákrasy na zdech a domech.
- sprej
- podchod u Mototechny v Pardubicích
- pomalované budovy
- Pod pojmem graffiti bohužel spousta ponícených pamatek, ale zase spousta vylepsených smutných podchodu a sedých míst. Místo by se mělo vybírat s rozmyslem a ne posprejovat vše, co vidím.
- Umění v ulicích, uvolněnost, oživení běžného okolí.
- Nádherné umění.
- Druh umění
- sebevyjádření na zdi, chodníku, schodech atd.
- Wich, 518, LA4, Gyzmo, Gee, Silver
- Streetvart jsou dost často pekne zpestreni na ruznych mistech napríklad boty na dratech vedeni napeti na letny u kyvadla a grafity kdyz nekdo jen necmara na zed áe dela nejake zajmavejsi krezby tak je to ok

- Obrazy, malby, nápisy, sochy a jiné 3D objekty umístěné ve veřejném prostoru...
- Pomalované zdi a metro
- pomalované podchody
- počmárané vlaky a zničené fasády
- panelák
- Když se řekne street art vybaví se mi úžasné umění lidí, kteří měli potřebu se sebevyjádřit. Když se řekne graffiti tak se mi vybaví nápisy ve stylu Honzík miluje Elišku a to podle mě není umění.
- Často obrazce na stěnách budov nebo stěn k tomu určených, pokud se jedná o legální verzi.
- malby některé pěkné na " legně vyhrazených místech " nesmyslně počmárané fasády, vlaky , domy.
- Obrázky v podchodech, na mostech a jiných místech, ať už vhodných či nevhodných.
- Banksy 2) Neuznaná a netolerovaná forma uměleckého vyjádření
- městský folklór ulice 21. století
- malby na zdech domů, podchodů, vlaků...
- street art a grafiti

Jak podle Vás mění street art a graffiti přemísťování z ulic do galerií?

- Už je to umění a ne jen nějaké čmáranice
- V tomto ohledu těžko říci. Někdo může zastávat, názor, že tím vymizí kořeny tohoto umění, "thug life" atd., což by se dalo vnímat jako negativum. Na druhou stranu je to dle mého názoru umění jako každé jiné a zaslouží si i pozitivní ohlas, kterého by prostřednictvím výstav mohlo dosáhnout.
- Stává se to nejen gaunerstvím, ale i plnohodnotným uměním umožňujícím prosazení názoru.
- Nemyslím si, že by byl street art a graffiti nějakým způsobem přemísťováním do galerií. Předtím by se musel nejdříve změnit sám umělec.

Co tím myslím?... Že i když umělec bude vystavovat svá díla v galeriích, pokaždé si najde zpět cestu do ulic, tam kde street art vznikl. Všude po Česku se nacházejí šedivá betonová monstra z dob komunismu, která bych raději viděl od střechy až dolů zalitá barevnými graffiti, ne však čmáranicemi. Nebude od věci, když vezmeme v úvahu také fakt, že většina street artistů preferuje větší plátno než menší, tím pádem toho může víc vyjádřit. Další důležitou roli tu hraje adrenalin, který každý pouliční umělec potřebuje, čímž se dostávám zpět k tomu, že umělec, vystavující v galerii, sem a tam vypustí lva do ulic. (promiň za ty úvahy Eliško) 8)

- Pokud se street art a graffiti přemístí do galerie, už se nejedná o "street art"... Myslím, že druh tohoto umění úzce souvisí s místem, kde je provozováno.
- Přenesením originálů z ulic do galerie postrádá tu atmosféru každodenního života a zamyšlení. Už jen od slova street art je zjevné odkud to umění pochází a kde by mělo originálně zůstat a také se neustále zanikat a obnovovat. Umístění do galerie fotky je něco jiného. uloží to výtvar a ten tak nezanikne a je zachycen ve svém prostředí namísto vytržení.
- Již to nebude ono. Toto umění podle mého názoru do galerií moc nepatří. Už jenom podle názvu - street art. V galerii ztratí výtvar celou svou krásu. Na ulici je to většinou krásná věc, malovaná pod určitým tlakem, malující zvláštní kouzlo a v galerii už o bude jen krásná věc.
- Možná to snižuje zájem mladistvých o graffity, neboť to pak přestává být zákázaným ovocem :)
- Řekl bych, že leda k lepšímu.....jelikož každý nemá tu možnost vidět tyto krásné výtvary a v galerii tu možnost má :) Peace and Love :)
- V galerii se pak z toho muzou posrat když maj zaplatit lidi vstup kilo..nevazí si umění v prostoru
- Nevím jak to popsat, ale street art by měl zůstat v ulicích. V galeriích na mě už nepůsobí tak jako v ulicích.
- je více otevřen pro lidi kteří by o něj jinak neměli zájem
- bere jim původní myšlenku
- Myslím si, že umístění graffiti tomu dílu dodá v očích návštěvníků uměleckou hodnotu, nicméně na ulici budou tato díla stále odsuzována ať už myšlenka, či provedení budou sebelepší.
- Street art má už v názvu jasně řečeno, kam patří a když by bylo přemístěno, ztratilo by to jeho základní vlastnost. Navíc by to některé street art umělce odradilo od práce, protože by se na ně naválila konkurence a z náhodného umění na ulicích koexistujících vedle sebe (nebo i v sobě) by se stal boj o přízeň, stejně jako tomu je u moderního umění. Umělci by později museli za místo v galeriích i platit, aby se vůbec dostali na světlo, tak proč zrovna nedat své umění na sluneční světlo na mostech, kde si to může prohlédnout každý?
- Přijde mi to tak lepší
- ...
- Právě street-art umění a graffiti se dle mého názoru vztahuje k městské subkultuře. Umisťováním pouliční kultury do výstavních institucí se díla do značné míry vytrhávají z kontextu.
- .
- Umělci z ulice mají šanci se prosadit.
- -
- Může měnit pohled některých lidí na tenhle způsob uměleckého vyjádření, možná přiměje umělce přemýšlet, kde všude má smysl tvořit.
- vytržení z kontextu ulice - streetart a graffiti na ulici patří a přesunutí do galerie jim sebere kouzlo
- Nevím o tom
- Nelze míchat díla "na ulici" a v galeriích. To je jako porovnávat jablka a hrušky

- Mění se původní pointa celého tvoření - umělec si už nepohrává se zákonem. Navíc v galeriích ztrácí své kouzlo, dle mého mínění street art a graffiti patří pouze do ulic.
- Už to není "street art" ale spíš "gallery art"..
- Nijak
- Mění se motivace a kontext.
- V případě umístění do galerií se již nejedná o spontánní projev, ale více o umělecký. Je pak otázkou, zda se v galerii jedná stále o street art.
- ?
- možná to ztrácí smysl, když je to umění "určené" pro veřejný prostor; záleží na jednotlivém umělci a jeho záměru díla, k čemu a kam má směřovat....
-
- street art hned dostane jiný nádech. galerie vždy donutí lidi jinak přemyslet nebo se aspoň zamyslet nad tím co v galerii uvidí. jestliže je street art v galerii, přijde se a něj podívat jiný okruh lidí a začne se o něm jinak přemyslet. myslím, že je to dobrý nápad. zároveň je zajímavé jak se street artista popere s prostorem a jak ho zajímavě využije a překvapí návštěvníka.
- Myslím, že dřív byli graffiti výsadou kriminálků a lidé z vyšších tříd nad tím ohrnovaly nos. Tím, že se graffiti nachází i v galeriích se staly populárnější u větší skupiny lidí.
- zatím nevidím vliv, souvislost. bohužel.
- ztrácí to půvab
- uzavřený prostor
- Moc nerozumím otázce...
- Stává se méně přínosné pro osobní potřebu autora veřejně se prezentovat. "lidové umění" (svobodná tvorba) se stává více institucionalizovaným. Lidé, kteří se o tuto tvorbu nezajímají a nevyhledávají ji, nepřijdou s tímto výrazovým prostředkem do styku. Umění bude určeno jen vymezenému okruhu lidí.
- nemohu posoudit
- Stává se více součástí kultury, nicméně na druhou stranu mu ubývá to nebezpečí a adrenalin, který někteří vyhledávají,
- Kromě legalnosti nevidím rozdíl
- Nevím nezajímám se o to.
- Mění se náhled běžných lidí na tuto problematiku, která je jinak širokou veřejností vnímána spíše negativně (jako vandalství).
- Ovlivnování tvorby.
- už to nebude mít to kouzlo anarchie a porušování norem
- není nelegální, není vzrušující, chybí mu většinou to kouzlo "spojení s okolím"
- zviditelňuje ho a ukazuje že i mezy pouličními " vadali " jsou šikovní malíři a umělci
- Dělá jej více zajímavějším, detailnějším.
- Dle mě jen název samotný "street art" přesně definuje co to je za umění a kam patří. Nemělo by být škatulkováno a řazeno mezi bílé zdi síní, ale zůstat ve své syrovosti tam kde patří.
- nevím
- Bude se toto umění jinak vnímat
- chybí mu úplná volnost, kterou umělci dostanou jen "v akci" venku; na druhou stranu si myslím, že ho přiblíží většímu množství lidí, kteří na něj dosud pohlíželi jako na zvrhlost a ničení cizího majetku
- Uplně celou podstatu..
-
- Viz. má předchozí odpověď na otázku, co se mi vybaví pod pojmem graffiti.
- Nijak, protože většina čmáralů stejně nemá na to, aby se dostali do galerie.
- Přijde mi, že street art a graffiti v galerii ztrácí své kouzlo, ale zároveň umožňuje shromáždění a porovnání jednotlivých děl na jednom místě.
- Možná ubírají takovou tu "volnost ruky" :)
- Tenhle druh umění patří ven
- Nerozumím otázce.

- všechno se mění :-)
- To netuším, ale můj názor je, že by se kvůli galeriím měnit nemělo, je to originální a když některé vidím, jsem z nich unešená!
- Jde víc po formě a umělecnosti, než o sdělení a samozřejmě se vytrácí kouzlo illegality.
- snižuje vandalismus
- Ztrácí smysl.
- Nemeni
- dostává se do širšího povědomí
- Nejsem zasvěcen do této problematiky
- ztrácí kouzlo
- Už to není takový adrenalin tagovat na ulici.
- Je to "uliční" umění, takže je lepší si ho najít v ulicích, kde ho může ještě podpořit jedinečnost umístění v prostoru. Což může být pro lidi namáhavé, jednodušší je zajít na výstavu. Pořád je to ale umění, které jednou začalo v jeskyni, přesunulo se na plátno, do ulic a nyní do galerií.
- Zmizí genius loci, ale zpřístupní ho lidem, kteří se nemůžou z jakýchkoliv důvodů podívat na ona místa.
- Galerie snad lidem pomáhají uvědomit si, že to není jen vandalství ale i umění, které stojí za to zdokumentovat a posílat dál.
- určitým způsobem ano mění ale pořád to vzniklo na ulici. takže nedokážu říci zda ano či ne.
- nevím
- Street art uz potom neni STREET artem. Graffiti ztraci sve prave ja, ale zase je usetrena alespon dalsi budova od jejího "zniceni".
- Změní se název ze Street Art na Gallery Art.
- netuším
- To nevím.
- Vidi to mene lidi, je omezeno prostorem..
- Může to pozitivně ovlivnit podobu street artu, snížit počet "bezobsažných" čmáranic a naopak pozitivně přispět k podobě veřejného prostoru - podchodu atd.
- Nevím
- Možná si díky tomu umělci dávají více záležit na svých výtvorech.
- Zařazení graffiti do středního proudu umění
- podle mě nemění, možná jen v tom, že se umělec tzv. "méně vyřádí", nevyjádří přesně to, co by chtěl atd... (ale třeba se pletu)
- Vliv přemístování nemohu posoudit, protože se o street art a graffiti blíže nezajímám.
- ve způsobu vyjádření
- tak street art tomu přímo odporuje, graffiti v galeriích bdue určitě na vyšší úrovni než jen nějaký tag na domě
- Meni se vlivem autoru, klasického umeni a prostorem
- Ztraci to svou spontannost.
- Lidi co maji zájem tak se na to jdou podívat do galerie. Kdo nemá zájem na to nemusí koukat na ulici v podobě s jakou se velice často setkáváme.
- street art a graffiti je pak víc považováno jako umění a ne jako vandalismus
- na ulici za to platí umělec - v galerii za to umělce platěj
- nemám nejmenší tušení
- Už to nemá ten efekt street artu.
- nemohu hodnotit
- Graffiti na zdech a jiných veřejných místech, jsou na očích všem lidem..Denně se na ně podívá neskutečné množství očí. Tudiž mají graffiti svou "reklamu"a obdiv. :) Umístěním do galerií se zvýší počet návštěvníků milujících toto umění,ale zase už nebude na očích těm, kteří by je potkávali denně a inspirovali by se jimi. Do galerií tedy budou chodit jen Ti,co graffiti znají. Ostatní lidé přijdou o ty krásné malby. Samozřejmě bráno z obecného hlediska, hodně graffiti na zdech už zůstanou dál.
- už to není takový

- zabíjí ho, oba umělecké směry jsou přímo vázané na město
- Mění mentalitu celého Street artu na komerční umění.
- Dost
- nejsou tak uvolněné
- Adrenalin..zakázané ovoce chutná nejlépe.
- Doufám že nijak
- ne..ztraci to vyznam..a uz to nebude STREET art
- ? (to měl být krátký dotazník? :-D)
- Začíná se měnit pohled na street artové umění, už to není zakázané, ale pro mě už je to rovnoprávné umění a jak se změní? nebo mění? začínají ho prostě ostatní brát jako zajímavou věc
- Není to ono. Galerie a výstavy jsou fajn, grafiti by se tam objevit měli, ale stále bych to raději preferoval prostě venku v ulicích. Ale tedy na vybraných místech :)
- Nevim
- k horšímu mění se podstata
- Lide na to uz vice koukaji jako na druh umeni, nez jako na vandalismus
- Podle mého nijak zásadně. Vždy se najde spousta umělců, kteří to budou mít jako svůj styl života, s kterým je spojený i určitý adrenalin. Ulice je to, co je láká ven. Nezmění to jen proto, aby mohli vystavovat v galerii.
- Nebude mít takový ohlas jako v podchodech a na jiných veřejných místech, kde zaujme i obyčejné lidi a ne pouze ty, kteří chodí na výstavy do galerií.
- hodnotím to kladně
- Absolutně jsem netušila, že už se graffiti vystavují v galeriích. Předpokládám, že by to mohlo měnit pohled lidí na toto umění. Jak se ale mění umění samotné, to netuším...
- a na jednom místě.
- Vic se pnaad tim premysli.
- Neni pohled z nesmyslného cmarani na umelecle dilo
- Mozna tak pohled nekterych lidi to muze zmenit
- do galerií se tímto může dostat skutečné umění, ne jen něco, co si na ně hraje
- Ztraci tím svůj smysl, svůj zamer
- Přesunutím z ulic do galerií už pojem ztrácí podstatu, smysl. Ovšem mohou být i tací, kteří by rádi viděli díla v zahraničí nebo jiných městech, ale nemohou z různých důvodů vycestovat, nebo nevědí, kde jsou v konkrétních oblastech místa s takovýmto uměním. Pak by zase dávalo smysl udělat nějakou fotografickou dokumentaci pouličních výtvorů v galeriích, kde by se na ně mohl podívat každý...
- Nejspíš vliv lidí, kteří tento styl neuznávají, chtějí podle mého názoru určitým způsobem "vycenzurovat" díla. P.S.: Stačí se podívat na dokument: Banksy - Exit Through the Gift Shop, čím vším si umělec musel projít.
- Cítím v tomto posunu přirozený vývoj a jsem s natěšením zvědav na jeho plody.
- Možná to už není tak vzrušující. Na ulici nikdy nevíš na co narazíš.
- To se dá těžko říct. Je to asi dost individuální.
- Spousta lidí tím může dostat možnost se něčemu věnovat řádněji a dát tím spíše vzor pro mladé, aby neničili nepovolená místa.
- =>
- nemění
- Už se nejedná o původní záměr, neslouží k tomu k čemu mělo sloužit, na druhou stranu je dobré vidět toto umění ucelené